

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

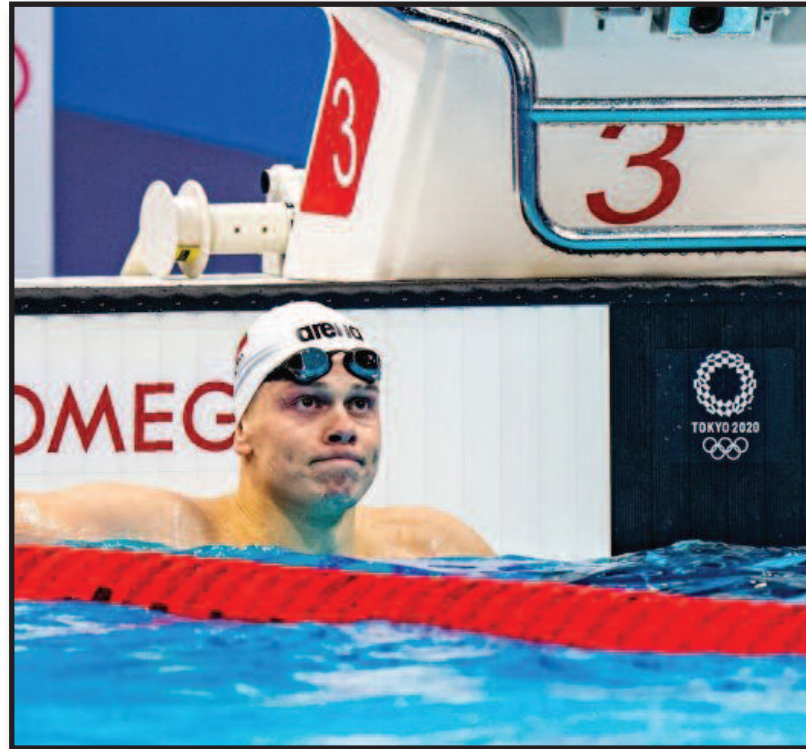
KETVIRTADIENIS-THURSDAY – LIEPOS-JULY 29, 2021 • Vol. CXII NR. 59

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-28-2021

Tokijas: Lietuva – vis dar be medalių

Praėjusį penktadienį prasidėjusi Tokijo olimpiada įsibėgėja. Vyrų plaukimo 200 metrų laisvuju stiliumi rungties nugalėtojus apdovanoti buvo patikėta Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentei, Tarptautinio olimpinio komiteto narei Dainai Gudzinevičiūtei. Gaila, kad jai neteko užkabinti medalio ant mūsų plaukimo veterano Dano Rapšio kaklo. **– 11 psl.**

DRAUGAS
Išleistas lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Aliaskoje pasakoja apie Lietuvą

Kai Aliaskoje gyvenantis berniukas paklausia, ar yra Lietuvoje pielių, šioje valstijoje gyvenanti lietuvė akademikė, pedagogė, Lietuvos garbės konsulė Svaja Vansauskas-Worthington gali atsakyti ne tik į tą, bet ir į daugybę kitų jai užduodamų klausimų apie mylimą tėvų ir protėvių šalį. Ši moteris imasi konkrečių darbų, kad vietos gyventojams papasakotų apie „beveik užburta, nuostabią Lietuvą“.

Pokalbis su Svaja Vansauskas-Worthington – 4 psl.

Į PLC įsibrovę naktiniai vagys išniekino bažnyčią

Pasaulio lietuvių centro darbuotojai, ten įsikūrusių organizacijų nariai ir visi lankytojai nekantriai laukia, kol policijos pareigūnai suras ir nubaus tris jaunuolius, kurie liepos 19-osios naktį buvo įsibrovę į PLC pastatą. Ši trijulė ne tik išplėšė bažnyčioje esančias aukų dėžutes, bet ir savo veiksmais išniekino mums šventą erdvę. Gal teismo paskirta bausmė tuos jaunos žmones sustabdytų ir užkirstų kelią naujiems jų nusikaltimams?

Apie įsibrovėlių naktinius žygius PLC – 5 psl.

Laikas nusineša viską; ilga metų virtinė geba pakeisti ir vardą, ir išorę, ir charakterį, ir likimą – *Platonas*

„Vilnius-Lithuania iGEM“ – visame pasaulyje garsių mokslininkų susivienijimas.

„Laisvės TV“ apdovanojama už viso pasaulio spaudoje plačiai nušviestą „Laisvės kelio“ akciją.

„NanoAvionics“ pagaminti palydovai Lietuvą garsina kosmoso pasaulyje.

Prezidento apdovanojimai su kartelio prieskoniu

VITALIUS ZAIKAUSKAS

Liepos 16-ąją, Pasaulio lietuvių vienybės dienos šventės metu, Lietuvos Respublikos Prezidentūroje buvo įteikti šių metų Globalios Lietuvos apdovanojimai.

Apdovanojimus, kurie teikiami užsienyje gyvenantiems ar iš jo grįžusiems nusipelnusiems lietuviams, kasmet organizuoja diasporos profesionalų tinklas „Global Lithuanian Leaders“. Apdovanojimų išskilmės tradiciškai vyksta metams baigiantis, paskutinėmis gruodžio dienomis. Dėl pandemijos šventė buvo atidėta pusmečiui.

Prezidentas Gitanas Nausėda įteikė apdovanojimus keturiems iš septynių šiemet išrinktų laureatų: Jungtinės Karalystės Lietuvių Bendruomenės laikinajai pirmininkei Alvijai Černiauskaitei – už bendrystę su gimtuoju Alytaus kraštu, darnios miestų plėtros praktikai – urbanistei Elenai Archipovaiti – už tarptautinės patirties pritaikymą kovojant su pandemijos iššūkiais Lietuvoje, Italijos lietuviams Elzei Di Meglio ir Aurelijai Orlovai – už virtualios lietuvištos mokyklos Italijoje idėjos įgyvendinimą ir modernią jos programą bei a. a. dr. Vincui Bartusevičiui, kuriam po mirties skirtas apdovanojimas už viso gyvenimo nuopelnus Lietuvos kultūrai ir visuomeniniam gyvenimui.

Tačiau apdovanojimų įteikimo šventėje Prezidentūroje nebuvo net paminėta ar bent kaip užsiminta apie dar tris laureatus.

Kodėl nutylėti trys iš septynių

Kitiems trims laureatams – „Vilnius-Lithuania iGEM“, „Laisvės TV“ ir „NanoAvionics“ apdovanojimų statulėlės bus įteiktos vėliau, nes laureatai atsisakė priimti apdovanojimus iš prezidento G. Nausėdos rankų.

Tarp atsisakiusių – visuomenininko Andriaus Tapino įkurta „Laisvės TV“, pernai surengusi Baltarusijos opozicijos palaikymo akciją „Laisvės kelias“.

„Laisvės TV“ vardu noriu pasakyti, kad labai vertiname „Global Lithuanian Leaders“ nuveiktus darbus ir dėkojame už įvertinimą, bet atsisakome priimti šį apdovanojimą iš Gitano Nausėdos rankų“, – pranešė A. Tapinas. Ir pridūrė: „Dabartinis Prezidentas ne tas žmogus, kuris gali kalbėti apie vienybę, liudyti pilietiškumą ir tėvynės meilę“.

„Pasirinkusi bendrauti su nusikaltėliais ir remdama neteisėtus mitingus, kurių metu siūloma karti Seimo narius, Prezidentūra pamynė mums svarbias vertybes, prarado bet kokią pasitikėjimą ir tapo toksiška vieta, su kuria nenorėtume savęs sieti“, – teigė jis.

A. Tapinas turi galvoje vieną iš pačių svarbiausiųjų „Šeimų maršo“ organizatorių Antaną Kandrotą. Vienoje byloje nuteistas už finansinius nusikaltimus (pasisavino 60 000 eurų), jis dabar laukia nuosprendžio įsiteisėjimo ir turės 10 mėnesių pra-

leisti kalėjime. Tuo pat metu jis yra teisiamas dar dviejose bylose – dėl PVM ir akcijų mokesčių grobstymo už beveik trečdalį milijono eurų.

Jau anksčiau dalies politologų, apžvalgininkų ir visuomenininkų kritikos sulaukė prezidento patarėjo Povilo Mačiulio susitikimas su prie Prezidentūros atvykusiais nelegalios akcijos protestuotojais dėl valdžios vykdomos šeimos politikos.

Kontroversiškai vertinami „Didžiojo šeimos gynimo maršo“ iniciatoriai, primindami gegužės 15 d. Vingio parke vykio renginio metu išsakytus reikalavimus valdžiai, neseniai protestuotojai nuvyko prie Prezidentūros, kur juos pasitiko prezidento vyriausiasis patarėjas Povilas Mačiulis. Jis susirinkusiems perdavė šalies vadovo linkėjimus ir dėkojo renginio dalyviams už aktyvumą.

Tai viešojoje erdvėje sukėlė ne ką mažesnę kritiką nei prezidento G. Nausėdos įrašytas sveikinimas, kuris buvo parodytas „Didžiajame šeimos gynimo marše“ Vingio parke.

Protestuoja ir tie, kuriais Lietuva didžiuojasi pasaulyje

Globalios Lietuvos apdovanojimo iš šalies vadovo rankų atsisakė ir – „pastarųjų Prezidentūros pozicijų ir veiksmų kontekste, saugodami savo vertybinį integralumą“ – prestižinio sintetinės biologijos konkurso „iGEM“ laimėtojai – „Vilnius-Lithuania iGEM“ atstovai.

„Mes, kaip biologijos mokslų bendruomenės atstovai, vertiname ir gerbiame gamtos įvairovę visame jos spektre. Laikomės nuomonės, kad natūrali biologinė žmogaus įvairovė – lyties, rasės ar seksualinės orientacijos – negali būti pagrindas diskriminacijai ir neapykantos kurstyti“, – teigė laureatai.

Jie taip pat sakė pažįstantys „ne vieną jauną lietuvių mokslininką, kuriam nėra užtikrintos elementarios teisės, pagarba ir saugus gyvenimas, todėl jis yra priverstas atsisakyti tęsti mokslinę karjerą Lietuvoje“.

Apdovanojimo įteikimo ceremonijoje nedalyvavo ir „Už lietuviškų idėjų proveržį pasaulyje“ apdovanojama pirmoji Lietuvos kosmoso technologijų įmonė „NanoAvionics“ bei jos įkūrėjai Vytenis Buzas ir Linas Sargautis.

Abiejų šių įmonių laureatų motyvai tie patys – Prezidentūros deklaruojama netolerancija ir homofobija. Laimėtojai aiškina, kad jų vertybės – pagarba, lygios teisės, o pastarosios Prezidentūros pozicijos – nepriimtinos.

Nukelta į 13 psl.

2020 m. Globalios Lietuvos apdovanojimai dėl pandemijos įteikti pusmečiu vėliau.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –

skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,

audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –

Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

El. svetainė –

Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.

„Priešas už vartų“, – taip savo straipsnį delfi.lt pavadino publicistas Liudas Dapkus. Jis kalba apie iš Baltarusijos į Lietuvą siunčiamus neteisėtus migrantus. „Veja pageltusi nuo sausros? Karantino suvaržymai? Nuvilianti valdžia? Atsipeikėkite! Pasaulyje gyvena šimtai milijonų, kurie akimirksniu su jums pasikeistų vietomis. Ir kuo čia bus geriau gyventi, tuo daugiau bus norinčiųjų įsikurti šioje žalioje grafystėje, kur žali slėniai ir miškai, švarus oras ir vandenys“. Dapkus primena, kiek daug būdavo pikto žyzimo ir dantų griežimo, kai premjerai ar krašto apsaugos ministrai Seime prašydavo valstybės gynybai skirti 2 proc. nuo BVP. Jis sako, kad tai, kas vyksta prie mūsų rytinės sienos, tėra tik žvalgyba. Jis leidžia suprasti, kad mums gali prireikti ir gynybos ginklu, tuo labiau kad diktatorius A. Lukašenka jau užsimena apie įpykusius ir ginkluotus musulmonus, kurie Lietuvoje neva ruošiasi gelbėti savus. Taigi – priešas jau beveik už vartų.

O dabar pažiūrėkime, ką tokioje ypatingoje situacijoje kalba ir daro mūsų politinis elitas. Štai buvęs premjeras Saulius Skvernelis teigia: „Visada prieš kažką darant reikia pagalvoti, kokia gali būti įvykių seka. Tą reikėjo pagalvoti pačioje pradžioje, kada Lietuva tapo avangardine šalimi, kalbant apie santykius su Baltarusija“. Šis politikas išreiškia nemažos dalies Lietuvos piliečių nuomonę, kad dabartinė valdžia kalta, jog gynė Baltarusijos opoziciją ir dėl to suerzino šios valstybės neteisėtą valdovą Aliaksandrą Lukašenką, kuris dabar keršija mums siųsdamas tūkstančius nelegalių migrantų, tikėdamasis destabilizuoti padėtį valstybėje. Žinoma, ne be Kremliaus pritarimo. Kaip siekė laisvės ir atkūrė valstybę lietuviai laukė pasaulio paramos ir džiaugėsi jos sulaukę iš avangardinės Islandijos, pamirštama.

O štai britų publicisto Edward Lucas nuomonė: „Drąsi Lietuvos pozicija nusipelnė palaikymo“. Jis lietuvius rodo kaip vienintelius vertus pagarbos visoje Europoje, kur vien tik *realpolitik* – išglebimas ir savų interesų puoselėjimas. BNS paskelbtame jo straipsnyje sakoma: „Rasti Europos šalių, vystančių rimtą užsienio politiką, yra nuviliantiai sunku. Didžiosios valstybės – neįskaičiuotinos: Prancūzija vien tuščiai pozuoja, Vokietija – ruošiasi A. Merkel pasitraukimui, paskutinei didžiosios valstybės veikėjos vardo vertai moteriai skaičiuojant paskutiniąsias savo karjeros dienas. Tuo metu Britanija svyruoja tarp priešinosi Kinijos krečiamoms eibėms ir mėginimų prisivilioti jos turtą. Ieškoti piečiau būtų bergėdžia – Italijoje, Portugalijoje ir Ispanijoje vadovauja laikinos, pasyvios ir silpnos koalicijos. Ne ką geriau šiaurėje (paralyžius Švedijoje ir Nyderlanduose, artėjantys rinkimai Norvegijoje) arba rytuose. Ukraina flirtuoja su Kinija; lygiai taip pat elgiasi Lenkija, buvusi Rytų Europos diplomatijos sunkiasvorė. Europos Sąjungos lyderiai, švelniai tariant, yra neįkvėpiantys. COVID-19 visur sumažino pasitikėjimą ir priverė visą dėmesį sutelkti į jį. Šalys, turėjusios būti svarbiausios sąjungininkės, J. Biden administracijai kelia nevilį. Šiam apgailėtinau paveiksle ryškiai išsiskiria viena šalis: Lietuva. Airijos dydžio Baltijos valstybė, įsiterpusi tarp Baltarusijos, Rusijos, Lenkijos ir Latvijos, jau seniai yra aktyvistų tvirtovė. Joje veikia egzilinis Baltarusijos universitetas, taip pat laikomas didžio sovietų disidentu Andrejaus Sacharovo archyvas. Čia plūsta Rusijos opozicijos veikėjai. Lietuva – viena iš nedaugelio šalių, kur valstybės pareigūnai yra pakankamai drąsūs susitikti su Dalai Lama. Vis dėlto gruodį į valdžią atėjusi nauja vyriausybė šalies žinomumą dar labiau padidino“.

Nuomonė?

Bet labiausiai nustebino politologas dr. Kęstutis Girnius. Jis apskritai neigia tarptautinės migracijos žalą Lietuvai. Straipsnyje delfi.lt jis sako: „Nelegalių migrantų skaičius 25 kartus didesnis negu pernai, bet vis tiek – tai tik 2 100 žmonių (iki praėjusio savaitgalio jų buvo jau 2 400, o Lietuvos struktūros ruošiasi 40 tūkst. migrantų srautui – A.V. Š.). Migrantai atvyko į Lietuvą, kad jie galėtų ją kuo greičiau palikti ir iškelti į Vokietiją ar kitas Vakarų Europos šalis. Jie ramūs ir romūs, jie nespriešina Lietuvos pareigūnams. 2 100 nėra didelis skaičius. Iš viso

Priešas už vartų

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

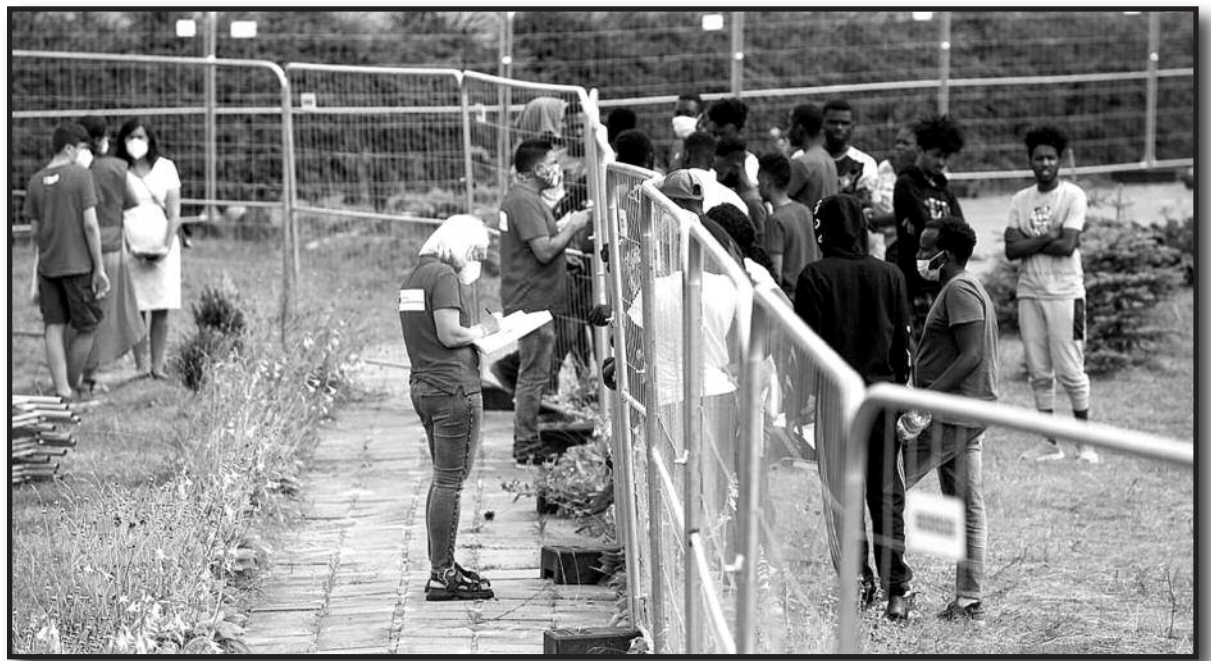

Lietuvoje gyvena 87 tūkst. užsieniečių, taigi 40 kartų daugiau. Valdžia ir transporto įmonės mėgina dar daugiau jų pasikviesti ir įkurdinti. Net 4 000 migrantų nesukeltų grėsmės Lietuvos saugumui. Tiesa, jų išlaikymas brangiai kainuotų, bet Europos Sąjunga jau pažadėjo 10 milijonų eurų paramą, kurią, reikalui esant, padidintų. Nelegalūs migrantai nėra desantininkai ar specnazų daliniai, jėga kirtę Lietuvos sieną, pasislėpę Dzūkijos miškuose, pasirengę vykdyti diversijas ir kitokias karines operacijas. Jie nėra specialiai išmokyti Rusijos ar Baltarusijos saugumiečiai, slapta patekę į Lietuvą, ketinantys skatinti nepasitikėjimą Lietuvos valdžia, organizuoti penktąją koloną, kelti neramumus ir imtis kitų padėti destabilizuojančių veiksnių. Jei migrantai pabėgtų iš, Vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės žodžiais, ‘koncentruotų stovyklaviečių’, jie skubėtų vėl perkirsti Lietuvos sieną, tik šį kartą vakarinę, o ne rytinę. Imtasi reikalingų ir ne tiek reikalingų priemonių. Pasienuje statomos spygliuotos koncertinių vielos už-

Vokietijos kanclerė A. Merkel, teigiamai vertina vakciną, pritaria jos vartojimui, kai ji patvirtins Europos vaistų agentūra“. Bet laikas eina, o rusiška vakcina vis dar nepatvirtinta, nes ir dalis pačių rusų gydytojų Rusijoje priešinosi jai, nes niekam nerodomi dokumentai, kaip ji buvo išbandyta. Vienas šio straipsnio komentatorių rašo: „Faktas, realybė – ES tuoj pasieks 70 proc. paskiepytųjų skaičių, o ‘Sputnik’ dar net nepatvirtinta. Tai kur tu matai teigiamą Merkel vertinimą, jei nei vieno vokiečio ‘Sputnik’ nepasiekėjo, melagi Girniau?“

Sunku patikėti, kad rašo žmogus, gyvenantis Lietuvoje: „Šimonytė eskaluoja nesaugumo jausmą“, kai primena apie Rusijos karines pratybas ‘Zapad’ Lietuvos pašonėje. Mat kai jos vyko praėjusį kartą, ‘isteriniai nuogastavimai’ nepasitvirtinę (pratybose buvo repetuojamas įsiveržimas į Lietuvą). „Vieni stebėtojai bėgštavo, kad gali būti provokacijų, kad ‘Zapad’ bus priedanga užgrobti vadinamąjį Suvalkų koridorių, kiti, kad dalis į pratybas atvykusiųjų Rusijos kareivių gali pasilikti Baltarusijoje. Nepasitvirtino nė vienas apokaliptinis scenarijus, nors jų autoriai neprisipažino žiauriai klydę“.

Ir politologas gali taip tvirtinti po to, kai Rusija keliolikos metų laikotarpiu užgrobė dalį Gruzijos, Moldovos, Ukrainos ir dabar, naudodamasi beviltiška diktatoriaus Lukašenkos padėtimi, kėsina į Baltarusijos teritoriją. (Dar vieno komentatoriaus reak-

Nelegalūs emigrantai Lietuvoje

Mariaus Morkevičiaus/ELTA nuotr.

tvaros, kareiviai patuliuoja pasieny, paprašyta ‘Frontex’ (Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra – A. V. Š.) paramos. Suauktas Valstybės gynybos tarybos posėdis, šalyje paskelbta ekstremalioji situacija. Priimtos įstatymo pataisos, kurios pagreitins prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūras, apribos migrantų laisvą judėjimą, susiaurins kitas jų teises. Seimas priėmė rezoliuciją, kuria neteisėtą migraciją per Baltarusiją pripažino hibridine agresija, kad migrantų srautai siunčiami Lietuvos padėčiai destabilizuoti. Nėra abejonės, kad Lukašenkos valdžia organizuoja migrantų srautus, siekdama kenkti Lietuvai. Noras atsikėryti visai suprantamas, nes Lietuva yra griežčiausia Lukašenkos valdžios priešininke ir opozicijos rėmėja. Visai neseniai Lietuvos Užsienio reikalų ministerija akreditavo, taigi suteikė oficialų statusą, Baltarusijos opozicijos lyderės S. Cichanouskajos komandai”, – ir t.t. Atrodo, kad politologas siekia įtikinti kažką už Lietuvos ribų, kad Lietuvai jokio pavojaus nėra. Tai gal Europa be reikalo skiria pagalbą? Prisimena prieš nemažai metų dr. K. Girniaus sukeltas triukšmas dėl neva ribojamos žodžio laisvės, kai Valstybės saugumo departamentas jį privačiai išpėjo, jog rašiniuose balansuoja ant valstybės interesų išdavimo ribos.

Ir šį kartą politologas sako: „Jei nelegalūs migrantai yra Lukašenkos pagrindinis įrankis Lietuvai bausti, jei jis nieko kito gudresnio iki šiol nesugalvojo, Lietuva gali būti rami, jos narystė NATO ir ES užtikrina jos karinį ir ūkinį saugumą. Lukašenka ieškos ir ras priemonių Lietuvai komplikuoti gyvenimą, bet jos neturės didesnio poveikio. Tad nežinia, kodėl konservatoriai taip dažnai kalba apie hibridinį karą“.

K. Girniaus nuomone, premjerė ir rusiška „Sputnik V“ vakciną be reikalo išvadino „hibridinio ginklo“ dalimi, neva „daugelis kitų ES vadovų, tokių kaip

cija po Girniaus straipsniu: „Čia ne tas veikėjas, kuris po 2008 Gruzijos karo kalbėjo, kad jau tikrai nieko Rusija neužpuls??“). Apie Rusijos norą prisijungti Baltarusiją nuolat trimuotuoja patys baltarusiai.

„Konservatorių ir Šimonytės reakcija į migrantų atvykimą yra neadekvati“, – teigia K. Girnius. O štai kito straipsnio tame pat delfi.lt antraštė: „Briuselyje Lietuva – kas antroje antraštėje: ‘Frontex’ vadovas paskelbė gąsdinančią prognozę“. Straipsnyje cituojami ES pareigūnai, kurie yra labai susirūpinę situacija Lietuvoje dėl migrantų: Europos Komisijos viceprezidentas Margariti Schin, „Twitter“ paskyroje rašė, kad „ES stovi kartu su Lietuva. Permetus pareigūnus suteikti skubią pagalbą šandien ‘Frontex’ nutarė pradėti žaibišką pasienio intervenciją. Tai bus antroji šalis narė po Graikijos, sulaukusi tokios pagalbos. Neleisime žmonių naudoti kaip politinių įrankių“. „Šiandien kalbėjau su Europos Parlamento Teisingumo komitetu apie besiklostančią situaciją Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje. Dar kartą akcentavau Europos Sąjungos solidarumą su Lietuva“, – teigė ES vidaus reikalų komisarė Ylva Johansson. „Frontex“ direktorius Fabrice Leggeri priduria: „Matome, kad tvyro didelė įtampa, situacija artimiausiomis dienomis gali dar labiau pablogėti“. Taigi Europa į situaciją Lietuvoje žiūri su nerimu, tik ne dr. Girnius. (Dar vienas komentaras po Girniaus straipsniu: „Neaišku iki galo – kokia prasmė Girniui nuolat skleisti tą pačią žinią – nebijokite Rusijos, viskas ten pas juos gerai!“)

„Vertinant pagal mūsų standartus, Lietuvos vadovybė atrodo pavydėtina kompetentinga, susitelkusi ir vieninga“, – savo straipsnyje rašo E. Lucas, tik to nemato kai kurie veikėjai Lietuvoje, o opozicinė „valstiečių“ šešėlinė vyriausybė dėl migracijos politikos netgi ketina ją skusti Europos Komisijai.

TELKINIAI

Aliaskoje pasakoja apie Lietuvą

LAIMA APANAČIENĖ

Čikagietė Svaja Vansauskas-Worthington jau daug metų gyvena Aliaskos valstijoje. Su vyru Robert Nelson Worthington užaugino 7 vaikus – Daivą, Gajų, Arą, Monty-Mykolą, Norą, Gają, Aidą ir būrį anūkų. Alaska Pacific University, o vėliau University of Alaska, Anchorage, dėstė anglų kalbą. Šiuo metu gyvena Chugiak. 2003 m. Svaja parašė straipsnį, kuriame išsamiai papasakojo savo senelio Stasio Šilingo, kovojusio už Lietuvos nepriklausomybę, gyvenimą. S. Šilingas – buvęs Teisingumo ministras Augustino Voldemaro ir Juozo Tūbelio ministrų kabinetuose.

Ši moteris be veiklos būti negali. Nuo 2013 m. S. Worthington – Lietuvos Respublikos garbės konsulė Aliaskos valstijoje. O štai visai neseniai Chugiak ji atidarė lietuvių muziejų-biblioteką.

LR garbės konsulė Anchorage Svaja Vansauskas-Worthington.

Jūsų senelis Stasys Šilingas buvo garsus politinis ir valstybės veikėjas, teisininkas, 1928–1938 m. LR Valsybės tarybos pirmininkas, Lietuvos valstybės kūrėjas, gulagų kankinys. Po daugelio metų jūs tapote LR garbės konsule Aliaskoje. Nors savo senelio niekada nesate mačiusi, atrodo, kad jo lietuviškas genas persidavė ir jums?

Aš visados žinojau, kad aš esu lietuvaitė, nors visi draugai, kaimynai buvo amerikiečiai. Tėveliai turėjo nuotraukų iš jų gyvenimo Lietuvoje. Jose buvo matyti, koks mielas gyvenimas buvo ten, kaip jie mylėjo žemę, namus, tėvelius, šeimą, dainas, gamtą, miestus – viską. Man visada atrodė, kad Lietuva beveik užburta – tokia graži, poetiška. Jos istorija tikrai įdomi, kaip ir kalba.

Mano senelis, prieš įstodamas mokyti į universitetą, kalbėjo lenkiškai. Tapęs studentu, kartu su savo draugu Ramūnu Bytautu nusprendė išmokyti lietuvių kalbą ir kalbėti lietuviškai. Tą ir padarė.

Tėvai į Ameriką jus atsivežė neturinčią nė dvejų metų. Kaip pavyko visa gyvenimą išlaikyti kalbą, meilę kraštui, kurį pamatėte tik jau būdama suaugusi? O ir dirbote visą gyvenimą angliakalbėje aplinkoje.

Namuose mes kalbėjome lietuviškai. Angliškai labai greitai išmokau – man atrodė, kad pernakt, – kai pradėjau eiti į mokyklą New Jersey. Tačiau vis dėlto mano pirmoji kalba buvo lietuvių, ir man tas patinka. Kai lankausi Lietuvoje, man sako, kad aš „švariai kalbu lietuviškai“. Tai man – didžiausias pagyrimas!

Kaip tapote Lietuvos Respublikos garbės konsule Aliaskoje?

Mano sūnus Gajus gyvena San Francisco, CA.

Kartą jo vadovaujamoje bendrovėje „Fluidigm Corporation“ apsilankė lietuviai. Po kiek laiko vienas iš svečių, Simonas Šatūnas, paskambino sūnui. Jis papasakojo, kad vyksta į konferenciją Anchorage ir paklausė, gal jis turės ten pažįstamų. „Mano tėvai gyvena Aliaskoje“, – atsakė Gajus. Sūnus paskambino man ir paklausė, ar aš nepasirūpinčiau atvykstančiu svečiu. Aš mielai sutikau.

Aprodžiau atvykusiam svečiui Anchorage ir nusivedžiau į biblioteką – The Consortium Library at UAA. Joje veikia Fuko švytuoklė (pavadinta prancūzų mokslininko Léon Foucault vardu – L. A.), demonstruojanti Žemės sukimąsi. Čia guli mano užsakymu pagamintos 4 nefrito plokštelės: Stasio Šilingo, Emilijos Šilingienės ir Ramintos Šilingas 1941, 1942, 1943 metų atminimui bei Mykolo Vansausko (mano tėvelio) 1918 metų atminimui. Pastaruosius metus parinkau todėl, nes mano tėtis sakė, kad skaičius 18 jam yra ypatingas.

Kartu su Simonu apsilankėme ir mano sūnaus Aro namuose, kuriuose daug lietuviškų motyvų – Gedimino stulpai ir t. t. Šiame susitikime dalyvavo ir vietiniai lietuviai.

Po kelionės, grįžęs į LR ambasadą Washington, S. Šatūnas parašė man elektroninį laišką klausdamas, ar aš nenorėčiau kandidatuoti į LR garbės konsulės pareigas Aliaskoje. Atsakiau, kad man būtų didelė garbė ir sutikau kandidatuoti. Tai buvo 2012 m. spalio, o 2013-ųjų gegužę mane akreditavo į šias pareigas.

Vėliau S. Šatūnas sakė, kad į šias pareigas mane rekomendavo Mindaugas Kuzminskas, kuris, atvykęs iš Lietuvos, gyveno Anchorage. Tai man buvo malonus netikėtumas.

Pasidalinkite savo patirtimi, ką reiškia būti Lietuvos diplomatu tolimoje Aliaskoje?

Mano pareiga yra garsinti ir reklamuoti Lietuvą. Nesu verslo žmogus, bet kaip akademikė ir pedagogė daug metų domiuosi Lietuva ir jos istorija. Ypač mane domina Antrasis pasaulinis karas, žinoma, ir vėlesnis laikotarpis. Esu sukaupusi nemažai žinių, todėl noriu pasidalinti jomis ir meile Lietuvai su visais, ypač su tais, kurie nieko nežino apie mūsų šalį. Tai patrauklus, beveik mitinis kraštas. Žinoma, jei pasitaikytų verslo galimybė, aš jos gal taip pat neignoruočiau.

Kuo Lietuva gali sudominti Aliaskos gyventojus ir kuo Aliaska gali patraukti lietuvius?

Lietuva yra labai pažengusi technologiškai – tai gali būti patrauklu Aliaskos gyventojams. Tačiau ypač kitataučius traukia Lietuvos istorija, jos gražios bažnyčios, katedros, kaimo vietovės ir Baltijos pakrantė. Lietuvos istorija, kalba, legendos, žmonės – unikalūs ir gražūs. Tai domintų bet ką.

Lietuvos geografinė platumą panaši į Aliaskos, nors ir ne tokia šiaurinė. Kai lankiausi Lietuvoje, nusivežiau knygų su Aliaskos vaizdais. Kai kurie vyresni lietuviai stebėjosi: „Atrodo, kad tai Sibiras“. Jie ten buvo, jie žino.

Aliaska yra labai graži. Jos žemė nėra permirkusi nekaltų lietuvių krauju, kaip Sibiro žemė, kuri mena tūkstančius lietuvių ir kitus ten išstremtus, kankintus ir mirusius žmones.

Kaip atsitiko, kad Aliaskoje įsikūrė ne tik Lietuvos Respublikos garbės konsulas, bet ir lietuviškas muziejus?

Buvau sukaupusi daug daiktų iš savo kelionių į Lietuvą, iš savo tėvų ir senelių namų. Nesinorėjo man labai brangių ir širdžiai mielų daiktų atiduoti į saugyklą, todėl kilo mintis parodyti juos kitiems. Norėjosi, kad daugiau žmonių ne tik pamatytų šiuos daiktus, bet ir daugiau sužinotų apie Lietuvą. Taip gimė mintis įkurti nedidelį muziejų.

Siaučiant COVID-19, nusipirkau nedidelį namelį ir pastačiau jį ant Chugiak kalvos. Namelyje išdėčiau savo turimus lietuviškus lobius ir knygas. Taip gimė mažas lietuviškas muziejus-biblioteka. Mano džiaugsmui, šis mano darbas buvo priimtas labai palankiai.

Pasirodo, kad žmonėms įdomus šis mano darbas. Jie lankosi mūsų svetainėje, rašo laiškus, užsisako ekskursijas.

Populiarus vietinės televizijos darbuotojas Charlie Sokaitis, turintis ir lietuviškų šaknų, sukūrė gra-

Lietuviškas muziejus ir LR garbės konsulas įsikūrė nedideliame namelyje ant Chugiak kalvos.

Čia sukaupta ir gintarinių papuošalų kolekcija.

Lietuviškos juostos – muziejaus pasididžiavimas.

S. Vansauskas-Worthington asmeninio archyvo nuotraukos

žia laidą, kurią pažiūrėjo nemažai žmonių. Ši laida į muziejų atvedė nemažai lankytojų. Muziejus atidarė tik š. m. birželį, o jį jau aplankė kelios dešimtys žmonių. Esu dėkinga.

Lankymas yra nemokamas. Tačiau muziejus nedidelis ir mašinų stovėjimo aikštelė taip pat maža, tad būsimus lankytojus kviečiame susitarti dėl atvykimo laiko: www.lithMuseum.org.

Nukelta į 14 psl.

Jauni nusikaltėliai ar tik įžūlus nuotykių ieškotojai? Gal kurį atpažinsite? Įsibrovėliai „praturtėjo“ išplėšę Pal. Jurgio Matulaičio misijos aukų dėžutes.

Nuotr. iš FB

Į PLC įsibrovę naktiniai vagys išniekino bažnyčią

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Naktį iš liepos 18-osios į 19-ąją, po sekmadienį vykusios Vasaros mugės, Pasaulio lietuvių centre (PLC) Lemonte apsilankė nelaukti „svečiai“. Trys vagys į didžiulį PLC pastatą pateko per mažą langelį, esantį virš laiptinės stogelio. Jie dvi valandas drąsiai šeimininkavo pastato viduje. Naktinių nusikaltėlių nesustabdė ir užrakintos Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos durys. Įsibrovę į bažnyčią, jie išplėšė ten esančias dvi aukų dėžutes. Susirinkę jose buvusius pinigus, vagys toliau tęsė savo nuotykius pastato viduje.

Iš bažnyčios išėjo su pinigais ir apsinuoginę

PLC darbuotoja Diana Aleknaitė pasakojo, kad apie tai, jog naktį pastate darbavosi vagys, pirmiausiai sužinojo iš misijos darbuotojų. „Mums papasakojo, kad iš ryto atėję į bažnyčią, jie rado atrakintas šventovės duris, o viduje pamatė, kad nuo žvakučių deginimui skirtų metalinių stalų nuplėštos aukų dėžutės. Jos buvo ištuštintos ir numestos po kėde“, – prisiminė D. Aleknaitė. Po šios žinios imta tikrinti stebėjimo kamerų padarytus įrašus.

Paaikškėjo, kad vagišių automobilis PLC kieme pasirodė po vidurnakčio – apie 1 val. 30 minučių. Stebint įrašą, darbuotojams susidarė įspūdis, kad „svečiai“ žinojo, kur pastatyti mašiną – jie pasirinko vietą, kuri nepatenka į kamerų stebėjimo erdvę. Eidami iš automobilio, jie neklaidžiojo, ieškodami pro kur patekti į pastato vidų. Trijulė iš karto pasuko prie nedidelio kampinio praviro langelio, esančio virš gyvenamosios pastato dalies laiptinės. Vėliau paaikškėjo, kad buvo išplėštas lango tinklis ir nestambaus sudėjimo jauni vyrukai per langelį sulindo į vidų.

PLC administracijos darbuotojos sakė neabejojanti, kad bent vienas iš trijų įsibrovėlių puikiai orientavosi didžiuliam klaidžiam pastate. Kamerų užfiksuoti vaizdai leidžia atkurti įvykių seką: pirmiausiai vagys pasuko link bažnyčios. Vienas vaikinai, perlipęs sienelę skiriančią bažnyčią nuo koridoriaus, pateko į vidų ir atrakino duris. Vagys suėjo į šventovę. Kadangi joje, siekiant išsaugoti tikinčiųjų privatumą, nėra įrengtų kamerų, galima tik spėlioti, ką nusikaltėliai veikė viduje. Tačiau iš ten jau išėjo nusirengę nuogi iki pusės.

Virtuvėje apsiginklavo peiliais

Iš bažnyčios jie iš karto pasuko į pokylių salę, po to – į virtuvės patalpas. Iš ten jaunuoliai išėjo apsiginklavę – kiekvienas turėjo po virtuvinį peilį. Tuomet visi sugužėjo į kieme esančią gegužinėms skirtą pievelę. Joje po šio apsilankymo liko iš bažnyčios atsinešta šventų skaitinių knyga ir centro personalo darbinių drabužių, kuriuos vagys, matyt, buvo suradę, kai keliavo po centrą.

Iš pievelės trijulė vėl sugrįžo į pastato vidų ir patraukė į vakarinę jo dalį, kurioje gyvena ir kelios PLC darbuotojų šeimos. Vienas iš įsilaužėlių šios kelionės metu užsidegė cigarete, o ją surūkęs, užgesino į koridoriaus sieną. Prisiartinę prie administracijos biuro, vagys bandė į jį patekti, tačiau nesėkmingai. Suradę nerakintas konferencijų salės duris, jie įėjo į vidų ir iš ten išsinešė JAV vėliavą, pritvirtintą prie pastatomo koto.

Viena vakarinėje pastato dalyje gyvenanti centro darbuotoja sakė girdėjusi, jog kažkas koridoriuose vaikšto. Tačiau pamaniusi, kad tai kitame bute gyvenantis darbuotojas. Moteris tą naktį jau buvo atsikėlus ir pasirengusi išeiti paklausti, ar kolegai nereikia pagalbos. Tačiau, visa laimė, kad to nepadarė. Nežinia, kaip tuo atveju būtų pasielgę išgąsdinti ir peiliais ginkluoti jaunuoliai.

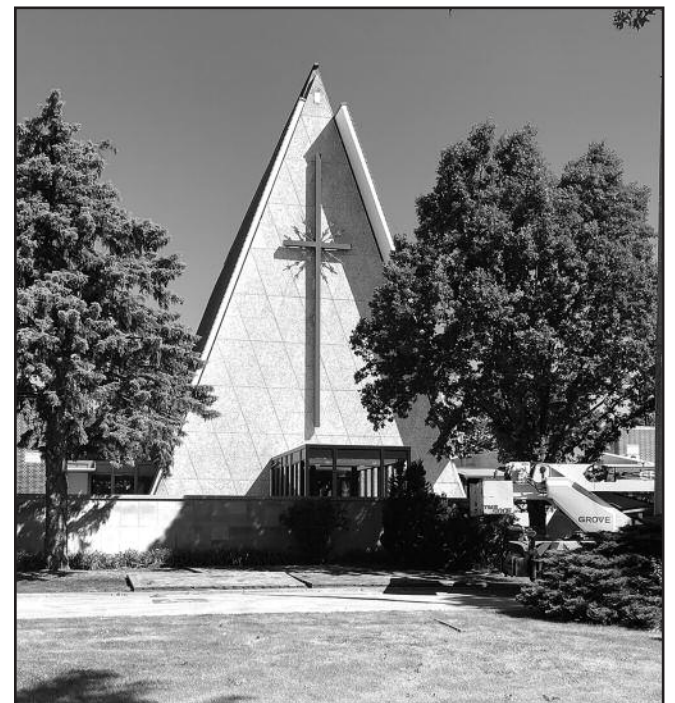
Kol kas neaišku, ar vagys nepridarė žalos tose patalpose, kurias nuomoja įvairios organizacijos. Tai turėtų paaiškėti vėliau. Todėl apie įsilaužėlių padarytų nuostolių dydį kol kas nepranešama.

Jauni ir įžūlus: kuriuo keliu pasuks?

Iš apsaugos kamerų padarytų vaizdo įrašų puikiai matyti naktinių „svečių“ veidai. Tai jauni, maždaug 16–20 metų vaikinai. Iš sustabdytų filmuotų kadru padarytos nusikaltėlių nuotraukos buvo išplatintos socialiniuose tinkluose, prašant pagalbos ir tikintis, jog kas nors bent vieną atpažins. Policija šias nuotraukas parodė Lemonto mokyklos apsaugos tarnybos darbuotojams. Tačiau kol kas niekas šių naktinių „svečių“ neatpažino.

PLC darbuotojai viliasi, kad PLC centre šeimininkavę vagys nėra lietuviai. Lemonto policijos pareigūnų grupė,

kurioje yra ir lietuvis policininkas, tiria bylą ir tikisi greitai laiku surasti nusikaltėlius. Jeigu jūs atpažinote bent vieną iš nuotraukose esančių jaunuolių, labai prašoma pranešti Lemonto policijai. Gal jūsų skambutis bus tas gelbėjimo ratas naktiniams nuotykių ieškotojams, apsaugosiantis juos nuo tolimesnių panašių žingsnių.

Garbės konsulas Jonas Prunskis (k.) susitiko su respublikonu Gary Rabine ir gubernatoriumi Ron Desantis.

Garbės konsulo dr. J. Prunskio susitikimai

Respublikonų partijos kandidatas į Illinois valstijos gubernatorius Gary Rabine lankėsi Lietuvos Respublikos garbės konsulate Aspene, CO, kur susitiko su Lietuvos garbės konsulu dr. Jonu Prunskiu. Buvo diskutuota apie Illinois valstijoje gyvenančius JAV lietuvius – kokių politinių, ekonominių permąstymų jie norėtų valstijoje. G. Rabine sakė „Norėčiau surinkti bent 100,000 Illinois valstijoje gyvenančių lietuvių balsų.“ Buvo kalbama ir apie dabartinę padėtį Lietuvos bei Baltarusijos pasienyje bei nelegalią migraciją – su šia problema susiduriama ir Jungtinėse Valstijose. Kandidatas į gubernatorius pabrėžė, kad jis yra pasiryžęs kovoti prieš nelegalių narkotikų vartojimą.

Lietuvos garbės konsulate Aspene lankėsi ir garbės konsulas Michigano valstijoje Saulius Anušis. Su dr. J. Prunskiu aptartos Amerikos lietuvių ryšių su JAV valdžios atstovais stiprinimo galimybes.

Dr. J. Prunskis taip pat susitiko su Floridos valstijos gubernatoriumi Ron Desantis. Buvo diskutuota apie ryšių tarp JAV lietuvių ir kubiečių stiprinimą, kovą su nelegalių narkotikų epidemija.

LR garbės konsulato inf.

Lietuvių Bendruomenė mano gyvenime

MARIJA BAREIKAITĖ-REMIENĖ

Esu gerokai vyresnė už Lietuvių Bendruomenę, tad gerai prisimenu, kaip prasidėjo šios ypatingos lietuvių išeivijos organizacijos nelengvas kelias.

Po Antrojo pasaulinio karo gyvendama Vokietijoje, pabėgėlių stovykloje, lankiau lietuvišką gimnaziją. 1948 m. pabėgėlių stovyklose buvo steigiamos organizacijos, tarp kitų – ir tremtinių organizacija (taip mes patys save vadinome), buvo leidžiami laikraščiai. O mums, jaunimui, rūpėjo savosios – atsikūrusios organizacijos, kurias iš nepriklausomos Lietuvos atvežė mūsų mokytojai ir tėvai: skautų, ateitininkų ir kt. jaunimo organizacijos.

Kai po šešerių metų gyvenimo Vokietijoje suvokėm, kad į tėvynę kelio nebėra, pabėgėlių stovyklos ėmė likviduotis, todėl teko ieškotis nuolatinės gyvenamosios vietos. Prieš išvykstant į užjūrius Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK'as), vadovaujamas prelado Mykolo Krupavičiaus, 1949 m. birželio mėn. paskelbė Lietuvių Chartą – kelrodį, kurio tikslai buvo: „Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt“ ir „darbu ir mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę“.

Vokietijoje įsteigta Lietuvių tremtinių draugija atgijo atvykus ir į JAV. Tremtinių draugijai Čikagoje vadovavo Kazimieras Kleiva, kuris kviesdavo susirinkimus ir dauguma naujai atvykusiųjų lietuvių susirinkimuose dalyvaudavo. Gerai prisimenu, kad mano abu tėveliai vykdavo į Tremtinių draugijos savaitinius susirinkimus, kur susitikdavo su pažįstamais iš Hanau stovyklos Vokietijoje laikų, kartu ieškodami darbo ir būsto šeimai. Bet ypač vyresnieji pabėgėliai jautė, kad reikia tokios organizacijos, kuri jungtų visus lietuvius, net ir ne pabėgėlius.

Po daugelio kalbų ir nelengvo darbo 1951 m. lapkričio 18 d. New Yorke buvo iškilmingai pasirašytas aktas ir buvo įsteigta JAV Lietuvių Bendruomenė (LB). Tai buvo labai reikšmingas išeivijos lietuvių gyvenimo įvykis. Pirmuoju JAV LB pirmininku buvo išrinktas pedagogas, lituanistas Stasys Barzdukas. LB savo veiklą greitai išplėtė po visas JAV apylinkes, kur tik gyveno lietuvių.

Nors buvo žengtas labai svarbus ir reikšmingas darbas, JAV LB reikėjo įveikti daug sunkumų ir eiti nepramintu, akmenuotu keliu. Sujungti įvairių šitiktinimų ir nuotaikų lietuvių nebuvo lengva.

Po kelių darbo metų JAV LB vis daugiau lėšų ir jėgų ėmė skirti politiniams ir lietuvių visuomenės reikalams, taipogi ir Amerikos lietuvių santykiams su amerikiečių valdžia, o tam reikėjo finansų. Yra po-

JAV LB Kultūros tarybos knygos „JAV lietuvių pėdsakai Amerikoje“ sutiktuvėse (iš k.): Marija Remienė, Aleksas Vitkus, Berta Brazdeikytė, Emilija Rasinskaitė, Praurimė Ragienė. „Draugo“ archyvo nuotraukos

sakis, kad „pinigai yra galvažudžiai, o be pinigų gyventi negerai“.

Naujieji ateiviai lietuviai – dipukai – pagarbiai dalyvavo senųjų lietuvių įsteigtų organizacijų ruošiamuose minėjimuose. Vasario 16-osios minėjimus rengė Amerikos lietuvių taryba (ALT'as), buvo renkamos aukos. Minėjimai trukdavo tris ar daugiau valandų, jaunimas su nekantrumu laukdavo kalbų pabaigos, kad galėtų pasiūkti. Kalbėtojai buvo geri, ugningi, reikalaujavo laisvės Lietuvai, kviesdami aukoti ALT'ui politiniams reikalams. Po kalbų dar vykdavo meninė programa, jaunimo šokiams taip ir nelikdavo net pusvalandžio, o pasiekti savo gyvenvietes tekdavo miesto transporto priemonėmis.

Įsijungiau nuo pirmų dienų

Į JAV LB įsijungiau nuo pirmų dienų, mokėjau solidarumo mokesť. Nors nedaugelis iš atvykusių į Ameriką žinojo apie Lietuvių Chartą, bet vis dėlto ji mus jungė savaime per mūsų kalbą, per šeimą. Kurti lietuviškas šeimas padėjo organizacijos, chorai, bažnyčia, sportas ir taipogi tautinė kultūra bei lietuvių kalba.

Mano tėveliai laikinai liko pas ūkininką, kuris mus iškviėtė į JAV, o aš pati 1949 m. atsidūriau Čikagoje. Dar net neturėdama darbo ar gyvenamosios vietos, patį pirmą rytą nuvykau į skaučių organizaciją sueigą ir tapau vyr. skaučių vieneto vadove.

Šalia skautybės tuoj pat įsijungiau į šalpos organizaciją – vadovavau Putnamo seselių (viena iš jų buvo mano sesutė Irena Bareikaitė, vienuolė Margarita) rėmėjams, kurie taip pat buvo naujokai ir tik kūrėsi JAV. Rėmėjų organizacijai vadovavau 25 metus, kol vienuolynas sustiprėjo ir pasistatė vienuolyno pastatą Putname, CT.

Tuo pačiu metu priklausiau ir JAV Lietuvių Bendruomenei ne tik dalyvavimu kaip eilinė narė, bet ir eidama įvairias svarbias pareigas. 1971 m. JAV LB Kultūros tarybos pirmininkas rašytojas Anatolijus Kairys pakvietė mane eiti sekretorės pareigas, kurias tęsiau per 3-ųjų metų kadenciją. Nuo tų metų nesustojau dirbusi LB atsakingose pareigose, vadovaudama ir organizuodama ypatingus švenčių banketus, – Dainų, Tautinių šokių švenčių. Didingomis šventėmis lietuviai garsėjo tarp svetimtaučių, o į šventes suvažiuodavo ne tik jaunimas, bet ir jų tėvai. Kartu klestėjo ir mūsų lietuviška spauda. Spaudoje netrūko bendradarbių ir skaitytojų, kurie gyveno pagal Lietuvių Chartos dvasioje.

JAV LB kelias nebuvo lengvas, kaip ir kiekvienos šeimos svetimame krašte. Greitai LB veikla įsiūbavo, bet atsirado nesutarimų su kitomis – senosiomis lietuvių organizacijomis, ypač su ALT'u. Vasario 16-osios minėjimų proga pinigai buvo aukojami tik ALT'ui, kuri pasipriešino dėl visuomenės finansinės paramos LB. Čikagoje ir Floridoje susiorganizavo grupė bendruomenininkų, pasiūdinusių Reorganizuota lietuvių bendruomenė („reorgais“). Čikagoje „reorgai“ iškėlė bylą teisme dėl organizacijos pavadinimo, o JAV LB iškėlė bylą dėl vardo pasisavinimo. Šį nemalonumą teko spręsti septintajam LB Krašto valdybos pirmininkui Juozui Gailai. Į Cicero lietuvių paraprijos salę susirinko ypač daug kietų „reorgų“, tad susitarti ne-

pavyko.

Tuo metu aš gyvenau Cicero ir šiame susirinkime dalyvavau, balsavau už LB. Byla tęsėsi be jokių rezultatų 10 metų. Iš „reorgų“ šalininkų buvo išrinktas VLIK'o pirmininkas dr. Kazys Bobelis. Kelerius metus Čikagoje veikė dvi Lietuvių Bendruomenės. Galiausiai liko viena LB, bet nutrūko santykiai su ALT'u, liko neišspręsti piniginiai reikalai. Pagaliau 1986 m. gruodžio 18 d. buvo pasiektas susitarimas tarp JAV LB ir JAV Reorganizuotos lietuvių bendruomenės nutraukti bylą, nepradėti jokių finansinių ieškinių teisme, bet ieškoti būdų atskirai dirbant padėti okupuotai Lietuvai.

JAV lietuvių pėdsakai Amerikoje

1996 m. rudenį JAV LB Krašto valdybos pirmininkės Reginos Narušienės buvau pakviesta eiti LB Kultūros tarybos pirmininkės pareigas. LB Kultūros taryboje dirbau tris kadencijas (1996–2007 m.).

Švenčiant JAV LB 50 metų nueitą darbų kelią buvo išleista 800 puslapių knyga, kurioje atsispindi visa jos veikla. – „JAV lietuvių pėdsakai Amerikoje“.

Dar 2002 metais, būdama JAV LB Kultūros tarybos pirmininke, atkreipiau dėmesį į Amerikoje nykstančius senuosius emigrantų telkinius, uždaramas lietuvių statytas bažnyčias, griauamas parapijų mokyklas, likviduojamas klubus, vietovių lietuviams tarnavusių pramogų bei kultūros paveldo centrais. Mes, LB Kultūros taryba, nykstančio paveldo negalime sustabdyti, bet galime daug ką užrašyti ir paliudyti, kaip likimo į svetimą kraštą nušviesti emigrantai dėjo pastangas likti tautoje.

Knygoje „Lietuvių pėdsakai Amerikoje“ aprašyta veikla bandyta pasakyti, kad lietuvių išeivija Amerikoje gyveno Lietuvos skausmais ir džiaugsmiais, niekad neprarado vilties dėl Lietuvos prisikėlimo nepriklausomam gyvenimui ir pagal išgales siekė Lietuvai ir jos žmonėms padėti kelyje į laisvę.

Ši knyga – tad kartu yra ir išeivijos siekis Tėvynėje gyvenančio tautos kamieno būti geriau pažinta ir suprasta, įvertinta ir užjausta.

Knygos nebūtų buvę be tuometinio JAV Krašto valdybos pirmininko Algimanto Gečio raginimo bei skatinimo ir visokiais būdais jos rėmimo. Pirmininkas A. Gečys padėjo sudaryti kelionės planą po Pensilvanijos lietuviškas parapijas. Karštą 2002 m. liepos mėnesio 4 d. mes – žurnalistė Audronė Škiudaitė, Marija Remienė – susėdusios į Aušrelės Sakalaitės vairuojamą naują mašiną, pasileidome plačiais Amerikos keliais į seniausias lietuvių gyventas apylinkes, būtent – į Pensilvaniją, angliakasių kraštą. Nors buvome apsišarvojusios adresais ir žemėlapiams, bet ir dideliuose, ir mažuose miestuose nelengvai rasdavome lietuviams priklausiusius pastatus ar lietuviškas parapijas, ypač tas, kurios jau buvo uždaromos ar nedraugiškų svetimų valdomos. Aplankyti visus JAV židinius, įamžinti visus materialius jų pėdsakus JAV LB Kultūros taryba neturėjo galimybių. Daug nuotraukų ir medžiagos padėjo surinkti LB apylinkių pirmininkai ir atskiri entuziastai, susirūpinę lietuviškos kultūros palikimu, už ką LB Kultūros taryba yra nuoširdžiai dėkinga.

Knygą skyrėme Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 15-kos metų sukakčiai.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Lietuvoje lankosi Vokietijos Sausumos pajėgų vadas

Vilnius (Mano vyriausybė) – Lietuvoje lankosi Vokietijos kariuomenės Sausumos pajėgų vadas generolas leitenantas Alfons Mais ir Vokietijos parlamento narė dr. Eva Hoegl.

Gen. ltn. A. Mais, kaip Sausumos pajėgų vadas, Lietuvoje lankosi pirmą kartą. Vizitas Lietuvoje prasidėjo susitikimais su Lietuvos kariuomenės vadu gen. ltn. Valdemaru Rupšiu ir Sausumos pajėgų vadu brigados generolu Raimundu Vaikšnoru.

„Vokietija – viena iš svarbiausių partnerių mūsų šalies gynybos planavime ir atgrasyme. Galiausiai pasakyti, kad jų parama ir buvimas mūsų šalyje yra įvairiapusis ir, tikrai, vertinamas ne tik karių, bet ir visuomenės. Tarnaudami kartu su NATO pajėgų integravimo vieneto grupe, mūsų kariai turi unikalią galimybę mokintis ir tobulėti. Jau besibaigiančios pratybos „Schneller Degen 2021“ – ne tik pasitikėjimo Lietuva ženklas, bet ir puiki proga išbandyti savo priimančios šalies galimybes. Svečių iš Vokietijos patvirtinimas, kad po kelerių metų pratybos planuoja sugrįžti į Lietuvą – aukščiausias įvertinimas Lietuvos kariuomenei“, – teigė Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. V. Rupšys.

Susitikimo metu, kaip teigiama Lietuvos kariuomenės pranešime, aptartos bendradarbiavimo galimybės, taip pat dabartinė situacija Lietuvoje ir galima užsienio šalių parama. Parlamentarė patikino, kad kiekviena NATO pajėgų integravimo vieneto grupė iš Lietuvos grįžta sustiprėjusi ir patobulėjusi. Taigi karių siuntimas į Lietuvą – abipusė nauda.

Siūloma nebeviešinti apie suteiktą pilietybę

Vilnius (BNS) – Vyriausybė siūlo nebeviešinti dalies sprendimų apie suteiktą ar netektą pilietybę.

Ministrų kabinetas nusprendė teikti Seimui Pilietybės įstatymo pataisais, numatančias atsakyti prievolės skelbti sprendimus dėl pilietybės Teisės aktų registre.

Kaip pažymi projektą rengusi Vidaus reikalų ministerija, pakeitimai siūlomi po Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabų pernai lapkritį, jog tokių sprendimų viešinimas neatitinka Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (GDAR) reikalavimų.

Įstatymo projekte numatyta, kad vidaus reikalų ministro įsakymai dėl pilietybės atkūrimo ir netekimo būtų registruojami ministerijos viduje nustatyta tvarka, bet neviešinami.

Kartu ministerija atkreipia dėmesį, kad dalis sprendimų dėl pilietybės ir toliau būtų skelbiama viešai vadovaujantis kitais įstatymais, t.y. būtų viešinami teismų sprendimai, prezidento dekretai.

G. Landsbergis kalbėjosi apie regiono saugumą

Vilnius (ELTA) – Užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis su NATO generaliniu sekretoriumi Jens Stoltenberg telefonu aptarė padėtį Lietuvos pasienyje su Baltarusija.

„Su NATO vadovu apsikeitėme aktualiausia informacija apie regioninį saugumą Baltarusijos hibridinės atakos ir artėjančių Rusijos karinių pratybų „Zapad-2021“ akivaizdoje. Situaciją mūsų partneriai stebi ir vertina labai atidžiai“, – sakė ministras G. Landsbergis.

Taip pat užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis informavo Europos Komisijos (EK) viceprezidentą, ES vyriausiąją įgaliotinę užsienio ir saugumo politikai Josep Borell apie naujausias Baltarusijos provokacijas ES ir Lietuvos atžvilgiu.

„Visa Europa yra suinteresuota, kad šis Baltarusijos režimo sukonstruotas nelegalios migracijos kelias būtų suardytas. Lietuva intensyviai dirba, tačiau reikalingos ir maksimalios ES institucijų pastangos, kalbant su neteisėtų migrantų kilmės šalių vyriausybėmis – tiek Afrikos, tiek Artimųjų Rytų valstybėse“, – sakė užsienio reikalų ministras G. Landsbergis.

„Lietuva atlieka savo 'namų darbus' – sulauko, apgyvendina ir neleidžia tolesnio neteisėtų migrantų judėjimo, keičia teisės aktus, trumpina prieglobsčio svarstymo procedūras, stiprina savo sienos kontrolę ir veda derybas su Iraku bei Turkija. Rengiamės migrantų grąžinimui į kilmės šalis, tačiau šiame etape reikia dar didesnio ES institucijų įsitraukimo“, – sakė Lietuvos diplomatinės vadovas.

G. Landsbergis su J. Borrell taip pat aptarė ES kaimynystėje prasidėjusį Rusijos pasirengimą karinėms pratyboms „Zapad-2021“ bei jų poveikį bendrai saugumo situacijai regione.

Pareiškė užuojautą dėl G. Pignatelli-Lozoraitis mirties

Vilnius (ELTA) – Prezidentas Gitanas Nausėda pareiškė užuojautą dėl dailininkės, restauratorės, ambasadoriaus Kazio Lozoraičio našlės Giovanna Pignatelli-Lozoraitis mirties. Moteris mirė liepos 25 dieną savo namuose Romoje, eidama 91-uosius metus.

„Mūsų atmintyje Giovanna Pignatelli-Lozoraitis išliks kaip Lietuvos bičiulė, sunkiausiu metu tiesusi jai pagalbos ranką. Kartu su savo vyru, Kaziu Lozoraičiu, ji rūpinosi Lietuvos nepriklausomybės atkūrimu, kėlė Lietuvos okupacijos ir jos nepripažinimo klausimą Italijoje ir Vatikane“, – sakė šalies vadovas.

G. Pignatelli-Lozoraitis.

Bernardinai.lt nuotr.

Kas atsitiko Rūdninkuose?

Vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė prašo teisėsaugos pradėti ikiteisminį tyrimą dėl asmenų pasipriešinimo pareigūnams Rūdninkuose, kur siekiama apgyvendinti neteisėtus migrantus.

Tai nebuvo taiki protesto akcija, kaip bandoma pabrėžti – žmonės, kurie dalyvavo šitoje nukreiptoje akcijoje, įsiveržė į poligono teritoriją, puolė pareigūnus, padegė padangas. Ir suprantama, kad tai yra nusikalstama veika. Tokiame sukarintame objekte, kuris turi specialų statusą, tokie veiksmai yra netoleruoti“, – sakė ministrė.

„Todėl aš kreipiausi tiek į policijos departamentą, tiek į Generalinę prokuratūrą, kad būtų pradėtas ikiteisminis tyrimas įvertinant visą šią situaciją ir būtų pritaikyta atitinkama atsakomybė“, – pridūrė ji.

A. Bilotaitė sako vertinanti liepos 26-osios vakarą vykdytą protesto akciją kaip „provokaciją ir antivalstybinę veiklą“, todėl prašo Valstybės saugumo departamento išikišimo.

„Tai, kas pirmadienį įvyko Rūdninkų poligone, yra akivaizdi piktybinė provokacija. Kyla klausimas – ką žmonės gynė? Nes Rūdninkų poligonas yra Viešojo saugumo tarnybos pratybų vieta, kuri yra sukarinta, tai yra specialios paskirties objektas, kuriame yra užtikrinta tam tikra apsauga, yra tvora, video kameros ir ši teritorija yra nutolusi nuo gyvenamųjų vietovių“, – tvirtino ji.

Viešojo saugumo tarnybos (VST) vadas Ričardas Pocius pabrėžė, kad tai buvo „rimtas incidentas“, nes į karinę teritoriją įsiveržė asmenys padegė padangas, nesunkiai sužalojo du pareigūnus ir blokavo įvažiavimą į poligoną. Įsiveržėliams sutramdyti panaudotos ašarinės dujos.

„Tikslai du – arba padegti stovyklą, ruošiamą pabėgėliams, arba nukreipti mūsų apsaugos pajėgų dėmesį į tą galbūt būsimą gaisrą. Buvo pasikėsinta į mūsų sargybą, du pareigūnai sužaloji, buvo iškvieistos mūsų specialiosios pajėgos VST, kurie atblokavo įvažiavimą išvažiavimą, viduje užgesino gaisrą kartu su Priešgaisrinio gelbėjimo tarnyba ir įvedė tvarką“, – teigė VST vadas.

„Akivaizdu, kad tam buvo ruošiasi, nes sunkvežimio padangų bet kaip, su žiebtuvėliu nepadegsi. Buvo praeita ne pro įėjimo-išėjimo punktą, bet iš kitos pusės, kur yra silpna, pažeidžiama tvora. Sureagavus apsaugai, įsiveržėliai priešinosi, nepakluso teisėtiems reikalavimams, buvo panaudotos ašarinės dujos“, – tvirtino VST vadas.

Policijos generalinis komisaras pavaduotojas Arūnas Paulauskas teigė, kad iškvietimą dėl užblokuoto kelio į poligoną policija gavo pavakary, vėliau, pastebėjus „pakankamai agresyviai nusiteikusių“ asmenų minią iškvieistas patiprinimas ir protestuotojai nustumti jėga. Sulaikyti aštuoni aktyviai priešinęsi asmenys – jiems surašyti administracinių pažeidimų protokolai dėl pareigūnų teisėtų nurodymų nevykdymo, pasipriešinimo pareigūnams.

A. Paulausko teigimu, dalis asmenų buvo nevietiniai, „kai kurie jų – netgi iš Žemaitijos“. Rūdninkuose iš viso susirinko apie 150 asmenų.

Generalinio komisaro pavaduotojas patvirtino, kad šie veiksmai „turi visus gerai suplanuotos akcijos požymius ir tai tikrai nėra tik vietinės bendruomenės nedidelis protestas dėl galimo migrantų patalpavimo“. Policija, anot jo, šiuo metu yra visiškai pasirengus reaguoti į panašius nesankcionuotus susirinkimus.

Premjerės Ingridos Šimonytės patarėjas Kęstutis Lančinskas tvirtino, kad į teritoriją asmenys įsibrovė vėliau, po protesto blokuojant kelią.

„Tai, kad dalis tos susirinkusiųjų minios sugrįžo daug vėliau į teritoriją ir ėmėsi prievartos veiksmų, rodo, kad tai nebuvo vietos gyventojų akcija, o buvo suplanuotas renginys siekiant pasipriešinti policijos ir Viešojo saugumo tarnybos pareigūnams“, – sakė K. Lančinskas.

Policijos pareigūnai liepos 26 d. jėga patraukė žmones nuo kelio prie Rūdninkų poligono, kur jie blokavo važiuojamąją dalį, protestuodami prieš neteisėtų migrantų apgyvendinimą šioje Šalčininkų rajono teritorijoje. Į poligoną vedanti kelią sunkvežimiams, vežantiems migrantų palapinių miestelių reikalingus daiktus, blokuoti bandė apie keliasdešimt žmonių.

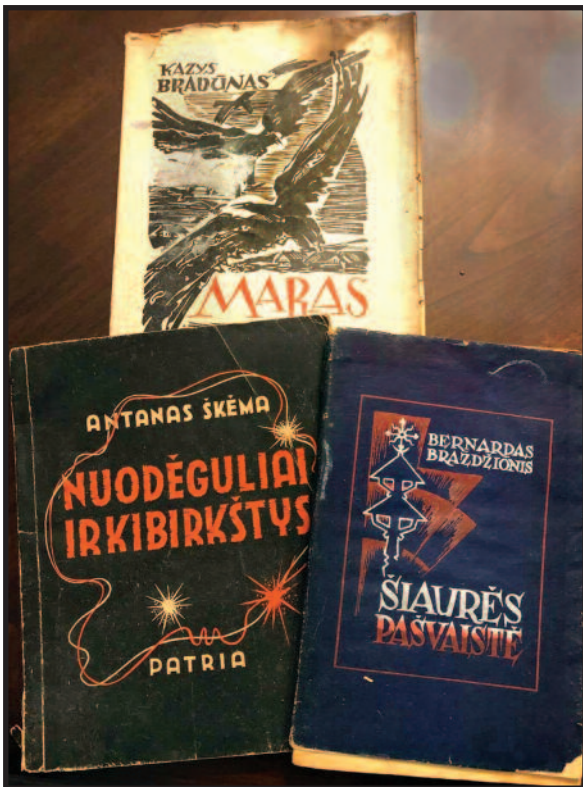
Rūdninkų poligone planuojama apgyvendinti iki 1,5 tūkst. migrantų. Į Lietuvą šiemet jau bandė patekti daugiau nei 2,8 tūkst. neteisėtų migrantų, dėl jų antplūdžio Lietuva yra paskelbusi ekstremalią situaciją. Šalies pareigūnai laikosi pozicijos, jog išaugę migracijos srautai yra organizuota Minsko režimo akcija prieš Lietuvą.

ELTA, BNS, LRT inf.

Kvietimas suvažiuoti į Rūdninkų karinį poligoną buvo platinamas prieštaringai vertinamo Šeimų maršo socialinių tinklų paskyrose.

„Facebook“ nuotr.

Lietuviškų knygų atradimai.

Mano pirkinys – vitražas iš lietuviškų namų.

Ženklas, atrastas lietuviškuose namuose.

Ten, kur daiktai tęsia žmogaus gyvenimą Mintys apie turto išpardavimus Amerikoje

DANGUOLĖ NORKŪNIENĖ

Kai pas mus atvažiuoja svečiai iš Lietuvos, mes juos vežame apžiūrėti ne tik gražųjį Chicago Downtown ir jo įžymybes – Willis Tower, Millennium Parką ir veidrodinę Pupą, Art Institute, įpūdingą lietuvių pastatytą Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią Marquette Parke, Pasaulio lietuvių centrą ir Šv. Kazimiero kapines, bet ir vedame į *Estate Sales*. Nes tokio unikalaus reiškinio, kaip viso namų turto išpardavimas, nėra ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Svečiai iš Lietuvos lieka priblokšti: vienus sukrečia mintis, kad taip liūdnai baigiasi žmogaus gyvenimas – viską, kas jam buvo taip brangu ir širdžiai miela, išnešioja svetimi, nepažįstami žmonės. Kitus pribloškia faktas, kad čia be problemų gali nusipirkti ne tik stalą, lovą, naudotų indų, bet ir nugertą viskio butelį, nebaigtą deginti žvakę ar kokį neišpurkštą langų valiklį.

Savaitgaliais – į lobių paieškas

O naujesiems imigrantams čia – puiki naujo gyvenimo pradžia už Atlanto, kai atvažiuavęs su lagaminu, turi pradėti, kaip sakoma, nuo šaukšto ir šakutės. O čia rasi viską ir labai pigiai. Tai, kas pirmąją *Estate Sales* dieną lieka nenupirktą už pirminę kainą, šeštadienį gali nusipirkti jau už pusę kainos, o sekmadienį – visu 70 procentų pigiau.

Didžiulė laimė kolekcionieriams yra lankytis tuose išparduodamose namuose. Juose gali atrasti tokių unikalių kolekcijų, kad kitą kartą sunku patikėti – ir ko tik žmonės nekolekcionuoja ir nerenka. Štai mano vyras po kelių pirmųjų apsilankymų ėmėsi kolekcionuoti automobiliukų modelius, nes pamatė, kokia gausi čia jų įvairovė. Ir tai kolekcijai pat išigijo net dvi dideles stiklines spintas. Todėl savaitgaliais į *Estate Sales* jis kaskart išsiruošia kaip į darbą arba romantiškiau – į lobių paieškas.

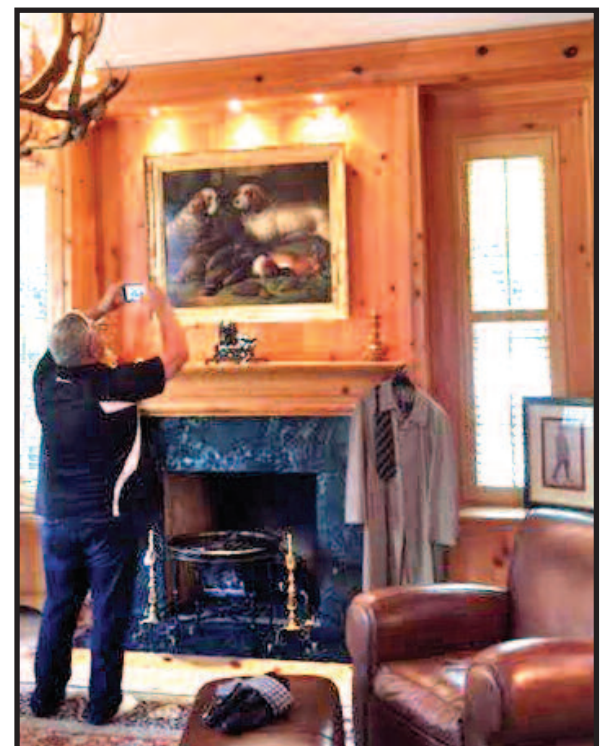
Aš dairausi unikalių meno dirbinių, paveikslų, plokštelių ir koks džiaugsmas, jei užtaikau į namą, kuriame gyveno lietuviai. Žinoma, dabar už kelis dolerius nebenušpirksi lietuvių dailininko kūrinio, nes profesionalūs turto išpardavėjai jau puikiai žino, kokia tų darbų vertė.

Štai neseniai garsios lietuvių dailininkės Domicelės Tarabildienės paveikslas „Mano tėviškė“ buvo pardavinėjamas už 345 dolerius. Tad kainos tampa panašios į aukcionų ar *Ebay*. Bet užtat tokiuose lietuviškuose namuose galima rasti beveik šimto metų leidimo knygu, kurių nelabai kas perka. O man tai lobis, kai paimu į rankas tokią seną, laiko nunešiotą knygą, kurią galbūt čiaupinėjo pats Kazys Bradūnas, Bernardas Brazdžionis ar Antanas Škėma. Kartais įmanoma atrasti knygą su originaliu rašy-

tojo autografu. Lietuvoje tokios knygos dabar tik muziejuje, nes sovietų laikais jų paprasčiausiai nebuvo. Aišku, gali nusipirkti naujus blizgančius, gražiai iliustruotus leidinius, bet tai jau ne tas, nebėra tos auros, kuria alsuoja ta laiko nučiupinėta, apdulėjusi, papildėjusi ir atlaikiusi ilgą gyvenimą knygelė. Net kvapas jų kitoks, ne cheminių dažų, o prabėgusio laiko.

Turto išpardavėjai – reikalingas ir populiarus verslas

Skaičiau, kad Amerikoje šiuo metu veikia bent 9 000 tokių turto pardavimo organizacijų. Ir jų paslaugos kaskart populiarėja. Dažno tokio išparduodamo namo gyventojas miršta, išsikrausto dėl sveikatos, darbo pakeitimo, o organizuoti turto pardavimą reikia laiko ir nepaprastai sunkaus darbo. Todėl likę šeimos nariai, kartais emociškai susieti su parduodamais daiktais, tiesiog patiki šį darbą profesionalams. Išpardavėjai valdo viso turto pardavimo procesą – jie organizuoja aukcionus, vertinimus, reklamą, išsiuntimą. Tad namų turinys parduodamas profesionaliai greitai ir kuo didesne verte. *Garage Sale* surengęs gyventojas parduoda daiktus, kuriais nori atsikratyti, tačiau *Estate Sales* parduoda-

Įprastas vaizdas iš viename iš išparduodamų namų.

Automobiliai iš vyro surinktos kolekcijos.

Estate Sales gali rasti ir lietuviškų klumpių.

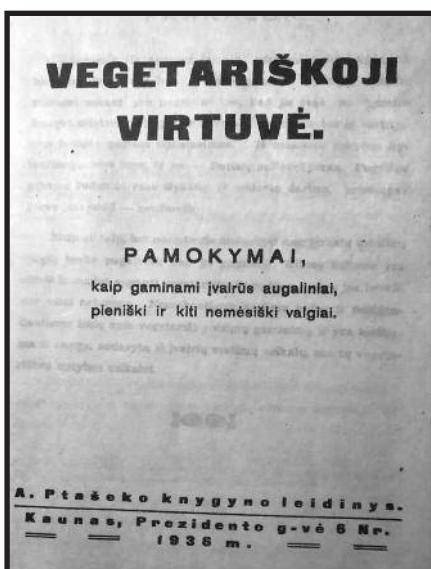

Šį antikvarinį pianiną galėjai nusipirkti tik už 100 dolerių.

mas viso namo turtais. Pirkėjai laisvai vaikšto po namus, apžiūri kiekvieną pažymėtą daiktą, atsiskaito ne tik grynaisiais, bet gali išrašyti čekį ar sumokėti kredito kortele.

Matau, kaip žmonės mėgsta tokius turto išpardavimus. Kartais tenka pastovėti ilgą valandos eilę, kol busi įleistas į namą, kartais reikia užsiregistruoti iš vakaro specialiaame sąrašė. Ir nors visus ateinančius lydi skirtingi apsipirkimo tikslai – kas tikisi papildyti savo kolekciją, kas imigravęs nori nebrangiai pradėti naują gyvenimą, kas tiesiog mėgsta pirkti – visus vienija bendras pirkimo džiaugsmas, dalinimasis patirtimi ir naujai atrastais daiktais, kurie naujuose namuose tęs buvusio žmogaus gyvenimą. Žmogaus, kurio niekada nebuvai sutikęs, nepažinojai ir kurio, galbūt, jau nebėra šiame pasaulyje, bet jo kažkada mylėtas paveikslas, knyga ar papuošalas džiugins kitą žmogų ir savotiškai tęs gyvenimą.

Tokios mintys kilo aplankius tą unikalų grynai amerikietišką viso gyvenimo turto išpardavimą.

Vegetarai buvo populiarūs ir beveik prieš 100 metų, ką patvirtino rasta knyga.

Pražyde genijaus posmai

Oficialaus stiliaus tradicinį anglišką sodą įrengė kraštovaizdžio architektas Jens Jensen. Jame žydi tik Šekspyro kūrinuose paminėti augalai. Autorės nuotraukos

*Aš nupeikiau pavasario žibutę:
Kam iš tavęs tiek dovanų retų
Pasiglemžė jinai ir nori būti
Skaistesnė ir svaigesnė negu tu.*

*Lelijos vagia tavo rankų grožį,
Mairūnuose – tavų plaukų spalva.
Iš gėdos dega purpurinė rožė,
Iš baimės bėga sesė jos gelsva.*

*O toji, rausvažiedė, tau nuo lūpų
Pagrobė kvapą dangišką... Tačiau
Bevagiliaujant kirmis ją užklupo
Ir nori nugalabyt kuo greičiau.*

*Žiūriu ir suskaičiuoti negaliu
Margų plėšikių – kvėpiančių gėlių!*

(Šekspyras, 99 sonetas, Alekso Churgino vertimas)

Čikaga pilna slėpiningų vietų. Žingsnis į šoną, žingsnis už kampo – ir staiga dingsta miesto šurmuly, o tu atsiduri kitame pasaulyje, gal net kitame amžiuje...

Viena iš tokių ramybės oazių – šiauriniame Evanstono priemiestyje esantis Šekspyro sodas (Shakespeare Garden). Įkurtas Northwestern universiteto teritorijoje, jis vilioja romantikos mėgėjus jau daugiau kaip šimtą metų. Nors šis ramybės kampelis yra vos už kelių dešimčių metrų nuo Sheridan Road, nuo gatvės jo nesimato – sodą supa dviguba gudobelės gyvatvorė. Ji užauginta iš sėklų, parvežtų iš Prancūzijos.

Projektas pradėtas 1915 m. Evanstono sodininkų klubo (Garden Club of Evanston) iniciatyva. Jis skirtas Šekspyro mirties 300-osioms metinėms, kurias pasaulis ruošėsi minėti 1916 m. pavasarį. Impulsą Šekspyro sodui davė Amerikos dramos lyga, o suprojektuoti jį buvo patikėta žinomam landšafto dizaineriui Jens Jensen (kiti jo kūriniai Čikagoje – Garfield parkas ir oranžerija, Humboldt, Columbus parkai). Šekspyro sodas buvo užbaigtas 1920 metais ir yra tradicinio angliško stiliaus, vienas iš dviejų formalių dizainerio sukurtų sodų.

Visi jame augantys ir žydintys augalai yra paminėti Šekspyro sonetuose ar dramose. Sodo užmanymas atskleidžia tik įėjus į jį pro vartelius. Dėmesį patraukia fontanas su bronziniu poeto portretu ir iškaltomis ištraukomis iš kelių jo dramų – „Žiemos pasakos“, „Vidurvasario nakties sapno“ ir „Kaip jums tai patinka“. Parinktos ištraukose apdainuojamos įvairiausios gėlės.

Sode auga daugiau kaip 50 rūšių augalų – gėlių, krūmų, žolynų, „išlipusių“ iš Šekspyro kūrinų ir tinkamų auginti JAV Vidurvakarių klimato. Bijūnai, rožės, lelijos, narcizai, irisai, ramunės, nasturtos, mėtos, rūtos, našlaitės, rozmarinas, čiobreliai, levandos, petražolės, linai... Įvairiu metų laiku – vis kiti žiedai.

Fontaną 1929 m. suprojektavo ir įrengė architektas Hubert Burnham. Jis jį skyrė savo motinos, garsaus Čikagos architekto Daniel H. Burnham žmonos ir pirmosios sodo prezidentės Margaret Sherman Burnham atminimui. Bronzinį Šekspyro portretą sukūrė skulptorius Leon Hermant.

Kitas sodo architektūrinis akcentas – saulės laikrodis

Sodo fontanas su dainiaus bareljefu ir „botaniškomis“ ištraukomis iš jo pjesių.

– buvo įrengtas gerokai vėliau, 1990 metais, buvusio sodininkų klubo Jean Whitton Haskin atminimui.

Sodo augalais iki šiol rūpinasi Garden Club of Evanston nariai.

Praėjusiais metais nepavyko patekti į šį sodą – jis buvo uždarytas dėl pandemijos, jame vyko tik specialūs užsakyti renginiai. Dabar jį vėl laisvai galima aplankyti. Sodas yra į šiaurę nuo Garret Pl., už Frank W. Howes Memorial Chapel. Pasiimkite poezijos tomelį ir užsukite pailsėti nuo kaitros ant vieno iš sode įrengtų suolelių. Laikas čia sustoja – lengva nugrimzti į svajonių ar prisiminimų pasaulį.

Ramunė Lapas

PRAŽŪTĖ

*Ištverti negalėdamos glamonių
Šviesiausio Febo (jau nebe mergaitės)
Kur primulės ir rožės – karūna
Imperijos; rūšių visų lelijos,
(Tačiau heraldinė viena). Jų trūksta,
Iš jų nupinčiau vainikus jums, mielas,
Jomis ir vėlei apiberčiau jus.*

(Šekspyras, Žiemos pasaka, IV v., 4-oji scena, vertė Tautvyda Marcinkevičiūtė)

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Skelbia JAV karinių operacijų Irake pabaigą

Washingtonas (ELTA) – JAV prezidentas Joe Biden, susitikęs su Irako premjeru Mustafa al-Kadhemi, pareiškė, kad šalių santykiai perėjo į „naują etapą“, nes JAV užbaigs kovines operacijas Irake.

Pasak J. Bideno, JAV yra „išsipareigojusios mūsų saugumo bendradarbiavimui“ ir toliau „apmokys ir padės tvarkytis su ISIS („Islamo valstybe“), jei bus toks poreikis“.

„Šiandien mūsų santykiai yra stipresni nei bet kada anksčiau – mūsų partnerystė ekonomikos, aplinkosaugos, sveikatos apsaugos, švietimo, kultūros ir kitose srityse“, – sakė M. al-Kadhemi.

Šiuo metu, po 20 metų trukusio karo, JAV pajėgos traukiasi iš Afganistano, kur, kaip baiminamasi, iškilęs Talibanas gali nuversti šalies valdžią.

Putinas grasino „mirtiniais“ smūgiais

Sankt Peterburgas (ELTA) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas per karo laivų parodą Sankt Peterburge pareiškė, kad Rusijos karinis jūrų laivynas yra pajėgus suduoti mirtinus smūgius taikiniams po vandeniu ir ore.

Rusijos lyderis taip pasigyrė praėjus kelioms dienoms po to, kai gynybos pareigūnai paskelbė pažangių naujų ginklų bandymus, kai kuriuos jų V. Putinas vadina „nenugalimais“.

„Rusijos karinis jūrų laivynas šiandien turi viską, ko reikia, kad garantuotų mūsų šalies ir mūsų nacionalinių interesų apsaugą“, – sakė jis.

„Mes galime aptikti povandeninius, antžeminius ar oro priešus ir, esant reikalui, smogti jiems mirtiną smūgį“, – sakė V. Putinas per valstybinės televizijos transliaciją.

Rusijos lyderis kalbėjo per kasmetinį karinių laivų parodą, apsuptas balta apsirengusių karinio jūrų laivyno karininkų, šalia stovėjo ir Rusijos gynybos ministras Sergejus Šoigu.

V. Putinas teigė, kad Rusija užsitikrino savo vietą tarp didžiausių pasaulio karinių jūrų galių, be kita ko, sukurdama „naujausius hipergarsinius precizinius ginklus, kuriems pasaulyje nėra analogų“.

Turėdama antrą pagal dydį branduolinių ginklų arsenalą pasaulyje ir didžiulį balistinių raketų sandėlį, Rusija jau dabar turi daugiau nei pakankamai karinių pajėgumų, kad atbaidytų savo priešus.

Bitkoino kursas priartėjo prie 40 tūkst. JAV dolerių

Washingtonas (ELTA) – Bitkoino kursas išaugo ir priartėjo prie 40 tūkst. JAV dolerių ribos, kai elektromobilių gamintoja „Tesla“ iš naujo pareiškė paramą populiariausiai pasaulyje kriptovaliutai.

Bitkoino kursas išaugo 15 proc., iki 39 681 JAV dolerio, arba šio mėnesio aukštumų. Manoma, kad augimą taip pat paskatino pranešimai, jog JAV mažmeninės prekybos milžinė „Amazon“ ketina žengti į kriptovaliutų sritį.

Nepaisant to, dabartinis šios kriptovaliutos kursas išlieka gerokai nutolęs nuo balandį pasiekto 65 tūkst. JAV dolerių rekordo.

Vatikanas atskleidė savo nekilnojamosios turtus

Vatikanas (BNS) – Likus kelioms dienoms iki didelio atgarsio sulaukusio teismo proceso dėl investicijos Londone pradžios, Vatikanas pirmą kartą pavišino metinį savo turto ir investicijų valdymo departamento biudžetą.

2020 metų duomenys rodo, kad Šventojo Sosto turto valdymo administracija (APSA) valdo 4051 objektą Italijoje ir 1120 objektų Londone, Paryžiuje, Ženevoje bei Lozaneje.

Vienas iš šių objektų yra buvęs „Harrods“ sandėlis Londone, kurį ketinta paversti prabangiais butais. Dėl šio objekto kitą savaitę Vatikane prasidės teismo procesas dėl tariamo labdaros lėšų iššvaistymo.

Vatikano Valstybės sekretoriato sprendimas prieš beveik dešimtmetį išiegyti šį nekilnojamojo turto objektą lėmė didelių nuostolių. Popiežius Pranciškus sekretoriato investicijų valdymą Turto valdymo administracija perdavė po to, kai išaiškėjo visa tiesa apie šį atvejį.

Vatikano Ekonomikos sekretoriato vadovas Juan Antonio Guerrero sakė, kad Vatikanas imasi precedento neturinčių priemonių užtikrinti atvirumą dėl finansų. Tai yra dalis popiežiaus Pranciškaus kovos su korupcija.

„Esame pratę prie slaptumo kultūros, tačiau išmokome, kad kalbant apie ekonominius klausimus skaidrumas apsaugo labiau negu slaptumas“, – sakė jis.

Netrukus prasidėsiančio teismo proceso metu bus siekiama išsiaiškinti, ar Londono skandalas gali būti susietas su korupcija Bažnyčios hierarchijos viršūnėse.

Paskelbtas metinis biudžetas parodė, kad 14 proc. Vatikanui priklausančių objektų, kuriuos administruoja APSA, yra nuomojami rinkos kaina. O gautos lėšos yra naudojamos finansuoti Vatikano veiklą ir labdarą.

Likę 86 proc. objektų yra nuomojami už mažesnę nei rinkos kainą. Šiuose objektuose veikia Vatikano biurai arba gyvena kardinolai ir dabartiniai ar į pensiją išėję Vatikano darbuotojai.

J. A. Guerrero teigia, kad skaidrumas yra saugiau, nei slaptumas. Vatican News nuotr.

Vieta paveldo sąrašė – ne amžina

Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) nedidele balsų persvara priėmė sprendimą pašalinti Liverpoolio pakrantės rajoną (angl. *Maritime Mercantile City*) iš Pasaulio paveldo sąrašo, argumentuodama, kad šioje teritorijoje per intensyviai plėtojami infrastruktūros projektai, įskaitant planus pastatyti naują futbolo stadioną.

Per UNESCO komiteto pasitarimą pasiūlymas buvo priimtas 13 delegatų balsais prieš penkis, tai yra tik vienu balsu daugiau negu reikėjo pasiekti dviejų trečdalių daugumą, kad objektas būtų pašalintas iš tarptautinio paveldo sąrašo.

Tokio pobūdžio sprendimas priimtas tik trečią kartą. Ankstesni atvejai buvo susiję su Omanu ir Vokietija.

Per dvi dienas trukusius svarstymus komiteto delegatams buvo pateikta informacijos apie nekilnojamojo turto vystymo planus, įskaitant daugiaaukščių pastatų statybas, „negrįžtamai pakenksiančius“ šio šiaurės vakarų Anglijos istorinio uosto paveldo ypatumams.

Šiam pastatų, sandėlių ir prieklaukų kompleksui bei visai pakrantei Pasaulio paveldo vietovės statusas buvo suteiktas 2004 m., nes, pasak UNESCO, jis „liudija vieno iš pagrindinių pasaulio prekybos centrų plėtrą XVIII ir XIX amžiuose“.

Tarptautinė paminklų ir teritorijų taryba, teikianti rekomendacijas UNESCO dėl paveldo sąrašo, nurodė, kad Jungtinės Karalystės vyriausybės buvos „ne kartą prašoma“ pateikti tvirtesnių garantijų dėl Liverpoolio ateities.

Planai pastatyti naują stadioną futbolo klubui „Everton FC“ buvo patvirtinti vyriausybės be jokio viešo vertinimo, ir tai „yra vienas naujausių pavyzdžių, kaip didelis projektas visiškai prieštarauja“ UNESCO tikslams, sakoma pranešime.

Tačiau Jungtinė Karalystės kultūros ministrė Caroline Dinenage sakė komitetui, kad jos vyriausybė visiškai išsipareigojusi išsaugoti Liverpoolio savitumą ir teigė, kad sprendimas pašalinti jį iš paveldo sąrašo „būtų didžiulė netektis“.

Neseniai išrinkta Liverpoolio merė Joanne Anderson sakė esanti „smarkiai nusivylusi“ komiteto sprendimu ir mėginsianti teikti apeliaciją.

Ankstesnę miesto vadovybę supurtė korupcijos skandalas, susijęs su atkūrimo projektų finansavimu. Dėl to nacionalinė vyriausybė buvo priversta trumpam įvesti tiesioginį valdymą iki gegužę Britanijoje vykusių vietos valdžios rinkimų.

Prieš Liverpool išbraukimą iš sąrašo pasisakė Australija, kurios pačios Didžiajam barjeriniam rifui gresia prarasti šį statusą per šiemet vyksiančius UNESCO svarstymus.

Taip pat prieštaravo Brazilija, Vengrija ir Nigerija. Jos argumentavo, kad bet koks sprendimas turėtų būti atidėtas vieneriems metams, kad JK ir Liverpoolio valdžia galėtų geriau pasiruošti.

Kita vertus, Norvegija pareiškė, kad jai „iki skausmo pažįstama“ priešprieša tarp plėtos ir paveldo apsaugos poreikių, bet „subtili pusiausvyra“ yra įmanoma, o Liverpoolyje jos pristigo.

Prestižinis Pasaulio paveldo statusas gali skatinti turizmą, bet vyriausybėms taip pat tenka pareiga saugoti kultūros arba aplinkos vertybes.

Tačiau įtraukimas į sąrašą nėra besąlygiškais – objektai gali prarasti šį statusą arba gali būti paskelbtas perspėjimas, kad jiems gresia pavojus.

Liverpoolio, vieno iš XIX a. Britanijos pramonės revoliucijos centrų, krantinės ir uosto prieklaukos buvo įtrauktos į Pasaulio paveldo sąrašą po ambicingo atkūrimo projekto, inicijuoto po dešimtmečius trukusio šių objektų būklės blogėjimo.

Per šį miestą į Jungtines Valstijas ir kitur taip pat iškeliavo milijonai arių ir britų emigrantų bei afrikiečių vergų. Šie Liverpoolio istorijos puslapiai paskatino UNESCO pripažinti miesto „išskirtinį charakterį ir unikalią dvasią“.

Vis dėlto nuo 2012 m. agentūra surėmė ietis su JK pareigūnais dėl infrastruktūros projektų, per kuriuos buvo vykdomi didelio masto restauravimo darbai, bet taip pat dygo statiniai, anot UNESCO, užgožiantys vertingą rajoną.

Agentūra ragino miestą apriboti projektuojamų pastatų aukštį ir iš naujo apsvaistyti planus pastatyti „Everton“ stadioną apleistoje uosto teritorijoje. UNESCO perspėjo, kad šie projektai gali lemti „reikšmingą autentiškumo ir vientisumo praradimą“.

Liverpoolio pakrantėje taip pat stovi paminklas grupės „The Beatles“ keturiems nariams – tarptautiniu mastu garsiausiems atlikėjams per šio miesto turtingą muzikos istoriją.

ELTA, LRT.lt

Istorinė Liverpoolio pakrantė vis labiau užstatoma moderniais užgožiančiais pastatais, surasta vieta dar ir stadionui. Dw.com nuotr.

Parengė Dainius Ruževičius

SPORTAS

Tokijas: Lietuva vis dar be medalių

Viena didžiausių Lietuvos olimpiū vilčių plaukikas Danas Rapšys liepos 26 d. kovojo 2020-ųjų Tokijo žaidynių finale. Lietuvos plaukimo pažiba vyrų 200 m laisvuojų stiliumi rungties finale atplaukė aštuntas (1 min. 45,78 sek.). Asmeninis mūsiškio rekordas šioje rungtyje – 1 min. 44,38 sek.

Aukso medalį iškovojo 21-erių metų britas Tom Dean (1 min. 44,22 sek.), sidabro apdovanojimas atiteko minimaliai atsilikusiam jo 24-erių metų tautiečiui Duncan Scott (1

min. 44,26 sek.), o olimpinė bronza – 23-erių metų brazilui Fernando Scheffer (1 min. 44,66 sek.).

D. Rapšyui šios olimpinės žaidynės – antrosios karjeroje. Prieš penkerius metus į Rio de Janeirą Danas vyko kaip perspektyvus sportininkas, o į Tokiją – jau kaip plaukimo komandos lyderis. Būtent jam – vieninteliui Lietuvos atstovui – buvo žadamas olimpinis medalis, ir būtent 200 m laisvuojų stiliumi rungtyje.

Lietuviui Japonijos sostinėje nesėkmingai susiklostė vyrų 400 m laisvuojų stiliumi rungtis, kurioje jis

liko tik 13-as.

D. Rapšys Tokijoje dar lenktyniaus vyrų 200 m kompleksinio plaukimo bei vyrų komandinės estafetės 4 x 100 m kombinuotu būdu rungtyse.

D. Rapšys: „Jokiais būdais negalėjau būti prizininku“

„Jokiais būdais šiuo metu negalėjau būti prizininku“, – drąsiai ištarė 200 m plaukimo laisvuojų stiliumi finale paskutinis – aštuntas – likęs plaukikas.

„Labai įspūdingai greitas finalas. Pasirinkau kitokią taktiką, nes reikėjo kažką keisti, kad būtų greičiau. Pradžią yra labai rizikinga. Gali pradėti 20 šimtųjų greičiau ir pabaigoje labai jausis. O gali šiek tiek ramiau pradėti ir ta distancija išsilaukys tolygiai. Bandyčiau rizikuoti ir neišėjo. Man norisi sužinoti, ką blogai padariau, jog galėčiau taisyti detales. Čia varžybos ir visada reikia žiūrėti į ateitį. Svarbu kažką pataisyti“, – paaikškino sportininkas.

Dabar belieka gerai pasiruošti 2024 m. Paryžiaus žaidynėms. „Kiekvieną dieną tobulėjame, atiduodame save ir stengsimės, kiek galime“, – paklaustas apie kitą olimpiadą šyptelėjo plaukikas.

Trenerės apmaudas: tikėjo, kad gali laimėti bronzą

D. Rapšys nebuvo vienintelis nusitebęs dėl varžovų greičio – 200 m plau-

kimo laisvuojų stiliumi varžybas stebėjusi jo trenerė Ina Paipelienė irgi negalėjo patikėti tuo, kas vyksta baseine, bet nesutiko su Dano pasakytais žodžiais.

I. Paipelienė neslėpė nusivylimo: „Plaukimas ir rezultatas manęs netenkina. Jeigu vertinčiau vietą olimpiadoje, tai ji mane tenkina. Užimdama aštuntą vietą užnugaryje palieki daug gerų plaukikų. Ne vienas jų norėtų su juo apsikeisti aštuntą vietą, tačiau Danas tikrai gali plaukti greičiau. Aš širdyje jaučiau, kad galėjo iškovoti trečią vietą“.

M. Valčiukaitė ir D. Karalienė bronzos pasiekti nepavyko

Pernai atgijusi irkluoju Milda Valčiukaitė ir Donatos Karalienės pora pakilo į kovą dėl olimpiū medalių, tačiau patekti tarp trijų geriausių nepavyko. M. Valčiukaitė ir D. Karalienė buvo ketvirtos, distanciją įveikusios per 6 min. 47, 44 sek. ir nuo čempionių rumunių atsilikusios 6,41 sek.

Aukso medalius iškovojo Rumunija, sidabrą – Naujoji Zelandija, o bronzą, į kurią realiausiai ir taikėsi lietuvės, laimėjo Nyderlandai (6 min. 45,73 sek.).

M. Valčiukaitė ir D. Vištartaitė 500 m įveikė trečios ir suteikė nemažai vilčių kovoje dėl bronzos, tačiau vėliau krito į ketvirtąją poziciją, kurioje ir išsilaukė iki pat 2000 m žymos.

Lietuvos olimpinė viltis D. Rapšys liko aštuntas.

Olimpiados atidarymo atgarsiai

Metais vėliau nei planuota įvykusi Tokijo olimpiū žaidynių atidarymo ceremonija susilaukė prieštarų įvertinimų visame pasaulyje.

Nors ryškiausia Japonijos sporto žvaigždė, tenisininkė Naomi Osaka liepos 23 d. sklandžiai įžiebė olimpinę ugnį, Tokijo olimpinio stadiono tribūnos tuo metu buvo tuščios, o visos atidarymo ceremonijos metu vietoje palaikymo šūkių retkarčiais pasigirdavo greta arenos protestuojančių japonų balsai.

Naujienu agentūra AP olimpiados atidarymo renginį pavadino „užtildyta ceremonija, kuriai trūko įprastos publikos energijos“. „Reuters“ taip pat pripažino, jog pandemija užgožė olimpiū blizgesį, nors nerimo ir nuogastavimų tamsuose išvelgė vilties spindulį. Britų „The Guardian“ dienraštis pabrėžė, jog ceremonijos organizatoriai pagrindinį dėmesį skyrė jos dalyvių saugumui, tačiau BBC rezultatas pasirodė „niūrus“.

Australijos žiniasklaidoje ceremonijos nuotaika tiesiai buvo lyginama su laidotuvėmis. Tiesa, prancūzų sporto dienraštis „L'Equipe“ pagyrė pastangas vizualiniais efektais pridengti akis badančias tuščias kėdes tribūnose.

Kita vertus, pernelyg drąsius sportininkų parado dalyvius dabar baus pats Tarptautinis olimpinis komitetas (IOC), išpėjęs dėl gresiančių sankcijų už COVID-19 saugumo pažeidimus. Mat kai kurie iš atletų ir jų palydovų garbės ratą olimpiniam stadione suko be kaukių. Tarp tokių buvo dauguma Kirgizijos ir Tadžikijos sportininkų, taip pat keli Pakistano atstovai.

Tuščiame Tokijo olimpiū žaidynių stadione įžiebta olimpinė ugnis liepsnos iki rugpjūčio 8 d.

Skeptiškai žaidynių atžvilgiu nusiteikusi Japonijos visuomenė itin jautriai reaguoja į panašius taisyklių pažeidimus, didžiulio atgarsio susilaukia šalies žiniasklaidoje pasirodantys pranešimai apie akredituotų olimpiados svečių apsilankymus Tokijo turistiniuose rajonuose, baruose ir restoranuose nesilaikant 14 dienų karantino.

Primename, kad Tokijoje mažiausiai iki rugpjūčio 22 d. galios nepaprastoji padėtis baiminantis koronaviruso plitimo, susijusio su iš užsienio atvykusiais svečiais. Dėl tos pačios priežasties visos olimpinės varžybos ir kiti renginiai vyksta be žiūrovų.

Per šį mėnesį koronavirusas buvo diagnozuotas 127 žaidynėse akredituotiems asmenims, o olimpiados išvakarėse Tokijoje buvo fiksuojami 2 tūkst. naujų COVID-19 atvejų. Tiesa, organizatoriai ir Tarptautinio olimpinio komiteto atstovai tokius skaičius vadina nekeliančiais grėsmės ir valdomais.

Tokijo žaidynėse nedalyvauja tik Šiaurės Korėja, pasitraukimo priežastimi nurodžiusi rūpestį dėl sportininkų saugumo. Apie pasitraukimą taip pat skelbusi Gvinėja pakeitė nuomonę ir vis dėlto nusiuntė savo penkių sportininkų delegaciją į Japoniją.

Daugiau sporto 15 psl.

Daugiau sporto – 15 psl.

Parodoje – daug įdomių ir vertingų eksponatų.

A. Vaškevičiaus nuotr.

JAV ir Lietuvos draugystės simbolis – Welles deklaracija

Deklaracijos rengėjas S. Welles

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Šiemet minint Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos diplomatinių santykių atkūrimo 30-metį, kelionę po Lietuvą pradėjo Sumner Welles deklaracijos 80-mečiui skirta istorinė archyvinų dokumentų ir nuotraukų paroda, pagrindžianti JAV įsipareigojimą Lietuvos laisvės siekiui ir nenutrūkstamą paramą.

Paroda kelionę pradėjo Kaune

Sumner Welles deklaracijos 80-mečio paroda parengė Lietuvos istorijos instituto XX amžiaus istorijos skyrius. Joje eksponuojami dokumentai ir nuotraukos iš Lietuvos valstybės centrinio ir naujojo, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos, taip pat ELTA archyvų, LR Prezidento kanceliarijos, JAV Valstybės departamento, Lietuvos jūrų muziejaus ir viešų interneto prieigų.

Naująją parodą JAV ambasada kartu su prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejumi praejusį penktadienį atidarė Kaune. Šis miestas yra pirmasis, kur paroda rodoma, o vėliau keliaujančią po Lietuvą parodą galės aplankyti Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Visagino ir Pasvalio gyventojai bei svečiai.

Parodos prezidento V. Adamkaus bibliotekoje-muziejuje atidaryme dalyvavusi JAV ambasados Lietuvoje viešųjų ryšių vadovė Sara Stealy sakė, kad „ši paroda yra puikus būdas mums giliau pažinti asmenybes, organizacijas, įvykius – politinę ir diplo-

matinę kovą Lietuvos ir jos šiaurinių kaimynių kelyje laisvės link”.

Lietuviškai renginyje kalbėjusi diplomatė priminė, kad Amerika niekada nepripažino Lietuvos okupacijos, o ši deklaracija atskleidė tikrąsias vertybes ir padėjo pagrindą tolesniems abiejų šalių santykiams. Pasak jos, spalį bus minimos 30-osios JAV ambasados atkūrimo Lietuvoje metinės, ir tikrai galima pasidžiaugti, kiek daug per tą laiką nuveikta vardan mūsų laisvės, demokratijos ir saugumo. „Palaikėme Lietuvos suverenitetą praeityje, palaikome dabar ir visada jį palaikysime”, – baigė savo kalbą S. Stealy.

Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atstovas Audrius Žulys priminė JAV prezidento George W. Bush apsilankymą Lietuvoje 2002 m. ir tada jo pasakytus žodžius, kurie dabar užrašyti atminimo lentoje ant Vilniaus rotušės: „Tie, kurie pasirinktu Lietuvą savo priešų, taptų ir Jungtinių Amerikos Valstijų priešų”.

„Jeigu tada nebūtų buvęs šios deklaracijos dėl Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą nepripažinimo, Lietuvos diplomatijai egzilyje kovoti dėl valstybingumo būtų buvę daug sunkiau. Jos dėka buvo išlaikyta Lietuvos diplomatinė tarnyba, pasuntinybė Washingtone ir konsulatai Čikagoje bei New Yorke, tad Lietuva gyvavo ir toliau”, – pabrėžė diplomatas.

Deklaracija – po 5 okupacijos savaičių

Pasak Vytauto Didžiojo universiteto istorikės, Lietuvos diplomatijos istorijos ir užsienio šalių diplomatinio korpuso Lietuvoje veiklos, Lietuvos diplomatinės tarnybos iševijoje veiklos tyrinėtojos Astos Petraitytės-Briedienės, yra nemažai istorinių aktų, dokumentų, tokių kaip Ribbentropo-Molotovo paktas, kurie turi neigiamą reikšmę, bet yra ir teigiamų dokumentų, kokių buvo Welles deklaracija. Istorikė sakė, kad nereikia pamiršti ir JAV diplomatų, dirbusių trijose Baltijos šalyse, nes daugelio žmonių pastangomis praėjus vos 5 savaitėms nuo okupacijos pradžios ši svarbi deklaracija buvo pasirašyta.

JAV valstybės sekretoriaus pareigas einančio Sumner Welles 1940 m. liepos 23 d. deklaracija, kad JAV Vyriausybė nepripažįsta „trijų mažų Baltijos Respublikų – Estijos, Latvijos ir Lietuvos” prievartinio inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, Lietuvai ir jos kaimynėms suteikė politinę viltį ir tam tikrą garantiją, kad pavergtų šalių nepriklausomybė anksčiau ar vėliau bus atkurta. Tai ypač tapo svarbu 1944–1953 m. Lietuvoje vykstant ginkluotam antisovietiniam pasipriešinimui, o Europoje ir pasaulyje vis labiau išsiliesnojant Šaltajam karui – laisvojo Vakarų pasaulio principinei kovai su Sovietų Sąjunga ir jos komunistine ideologija. Deklaracija skelbė, kad JAV oficialiai nepripažino Sovietų Sąjungos įvykdytos Baltijos šalių aneksijos.

Istorinę parodos dalį parengęs Algimantas Kasparavičius ją pristatydamas taip pat analizavo JAV ir Lietuvos santykius, pateikė daug įdomių istorinių paralelių ir pastebėjimų. Po to visi buvo pakviesti išsamiau susipažinti su naująja paroda.

JAV – aneksijos nepripažinimo variklis

Paroda išsamiai iliustruoja Lietuvos diplomatų bei įvairių JAV veikusių lietuviškų patriotinių organizacijų lyderių reguliarius tarnybinius susitikimus ir kontaktus su Valstybės departamento pareigūnais, Kongreso nariais, priėmimus Baltuosiuose rūmuose ir protestus prieš SSRS imperinę politiką. Ši svarbi deklaracija patvirtina, kad Lietuvos politinė kova dėl valstybingumo atkūrimo sovietmečiu nenutrūko nė akimirkai.

Buvęs Lietuvos Konstitucinio teismo pirminkas Dainius Žalimas yra sakęs, kad nors JAV atkurtos Lietuvos nepriklausomybę oficialiai pripažino pakankamai vėlai – 1991 m. rugsėjo 2 d., tačiau jei ne JAV su savo politika, vargu ar Vakarų šalis būtų išlaikiusios aneksijos nepripažinimo politiką.

„JAV visą laiką buvo tas variklis, kuris ragino nepripažinti Baltijos šalių aneksijos ir traktuoti jas kaip laikinai okupuotas. Tai buvo labai svarbu, gal net svarbiausia teisiniu požiūriu”, – teigė jis.

Parodoje taip pat atskleidžiama Lietuvos diplomatinės tarnybos (LDT) ir jos šefų Stasio Lozoraičio, dr. Jurgio Šaulio ir Stasio Antano Bačkio politinė ir diplomatinė veikla bei pastangos koordinuoti kovą dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo JAV ir Europoje. Dokumentai liudija, kad liepos 23-iosios Sumner Welles deklaracija LDT ir lietuviškoms patriotinėms organizacijoms, kovojusioms dėl Lietuvos nepriklausomybės JAV ir Europoje, daugeliu atveju buvo tapusi savotišku jų veiklos politiniu garantu ar skėčiu.

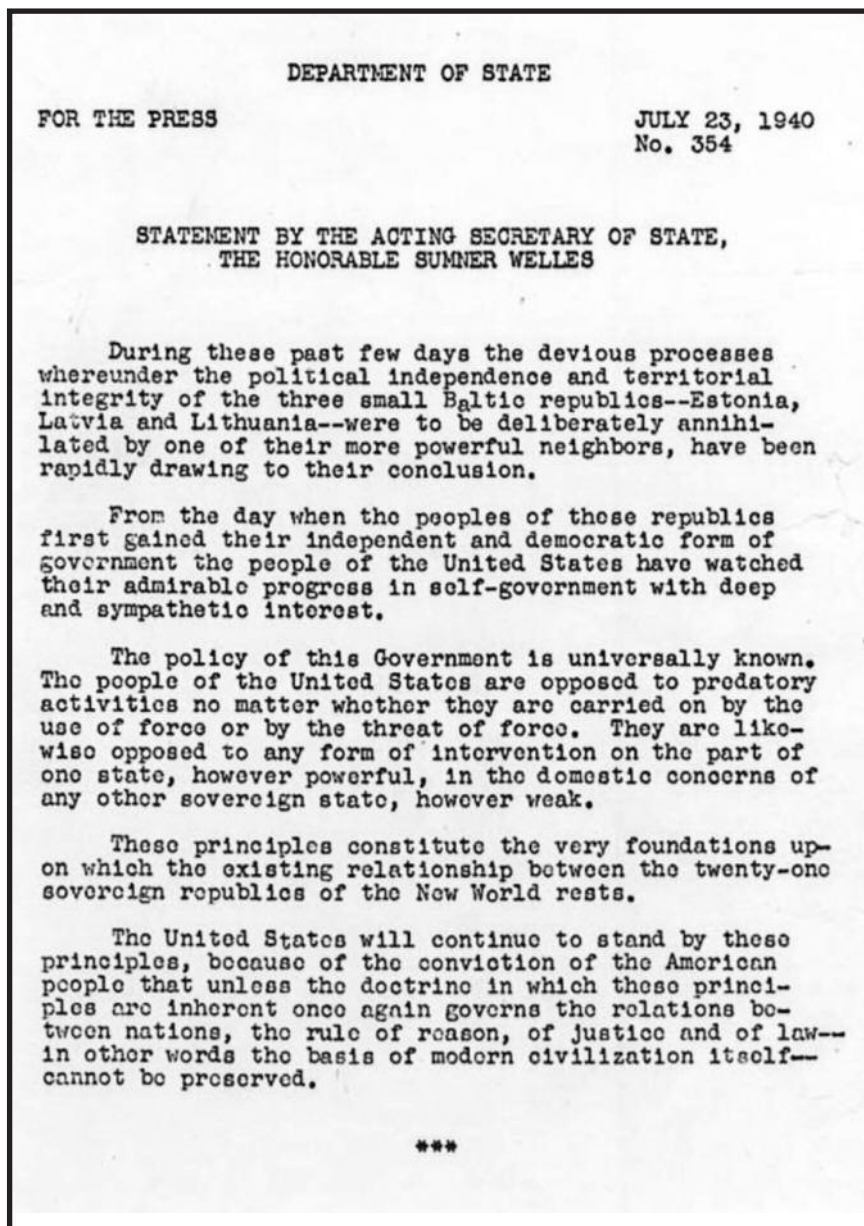
Daug pasako ir JAV piliečių bei įvairių organizacijų moralinės ar politinės paramos laišakai, telegramos Lietuvai ir lietuviams 1990–1991 m., kai juridinę nepriklausomybę jau atkūrusi Lietuva dar tik veržėsi iš SSRS geopolitikos gniaužtų. Išpūdingas ir Vilniaus-Washingtono nueitas politinio, diplomatinio, gynybinio ir kultūrinio bendradarbiavimo kelias XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje.

Deklaracija JAV prezidento pageidavimu „pastiprinta”

Įdomu tai, kad liepos 23-iosios deklaracijos pirminį variantą buvo pavesta parengti JAV Valstybės departamento Rytų Europos reikalų skyriaus pareigūnui, skyriaus vedėjo padėjėjui Loy Wesley Henderson – turbūt todėl, kad jis 1924–1938 m. diplomatinį darbą dirbo Rygoje, Kaune, Taline, Maskvoje ir buvo puikiai susipažinęs su regiono geopolitine specifika.

Prezidentui Franklin Delano Roosevelt pirminė deklaracija pasirodė truputį per silpna, todėl S. Welles buvo pavesta ją „sustiprinti”. Taigi prie Baltijos valstybių likimui ypatingą reikšmę turėjusios deklaracijos redagavimo politiškai prisidėjo pats prezidentas F. D. Roosevelt, o valstybės sekretoriaus pareigas einantis S. Welles dokumentą galutinai suredagavo ir paskelbė spaudos atstovams.

JAV principinė pozicija 1940–1990 m. nepripažinti prievartinės ir neteisėtos Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, kuri daugybę kartų oficialiai buvo pakartota ir patvirtinta Baltųjų rūmų,

Šis dokumentas Lietuvai ir jos kaimynėms suteikė viltį, kad pavergtų šalių nepriklausomybė anksčiau ar vėliau bus atkurta.

Valstybės departamento ir Kongreso aukščiausių pareigūnų, lietuvių kovai dėl nepriklausomybės atkūrimo ir Lietuvos bylai tarptautinėje arenoje buvo naudinga daugeliu praktinių-politinių, juridinių ir moralinių aspektų.

Deklaracijos įtaka diplomatijai – milžiniška

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Lietuvos Vyriausybės JAV Rezervų banke deponuotas Lietuvos aukso rezervas ne tik buvo apsaugotas nuo SSRS bandymų jį pasisavinti, bet dėl palankios JAV politikos ir sprendimų po Antrojo pasaulinio karo ilgiems metams tapo vienu pagrindinių ir svarbiausių finansinių šaltinių egzilyje egzistuoti LDT. Būtent iš šių lėšų beveik iki pat XX a. kilusios antros lietuvių atgimimo bangos ir Sąjūdžio susikūrimo (1988–1990) buvo finansuojamas LDT šefo institutas ir LDT padaliniai Washingtone, New Yorke, Čikagoje bei po sovietinės okupacijos likusios veiki Lietuvos pasiuntinybės ar jų fragmentai kai kuriose kitose Europos ir Pietų Amerikos valstybių sostinėse.

Parodos rengėjai primena, kad pasibaigus Antrajam pasauliniam karui į JAV pasitraukė per 55 tūkstančius politinių emigrantų iš Lietuvos – daugiausia politikų, intelektualų, mokslininkų, kultūros, meno žmonių. Vienas pirmųjų politinių prieglobstį JAV rado Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, kuris per Vokietiją, Šveicariją ir Portugaliją laivu „Serpa Pinta“ į New Yorką su šeima atvyko dar 1941 m. kovo pradžioje ir iškart pradėjo politinę kelionę po JAV, lankydamas gausias ir aktyvias dešimtosios pakraipos lietuviškas kolonijas.

Beveik visuose oficialiuose ar

privačiuose susitikimuose bei spaudoje A. Smetona buvo tituluojamas „His Excellency the President of the Republic of Lithuania“, „Exiled President of Lithuanian Republic“ arba tiesiog „President in exile“. JAV valstybės sekretoriui Cordell Hull sergant, tų metų balandžio 1 d. A. Smetoną Valstybės departamente priėmė jo pareigas einantis S. Welles. Balandžio 2 d., kaip buvo įprasta į Washingtoną atvykus užsienio valstybių lyderiams, prezidentas A. Smetona su žmona Sofija Arlington kapinėse padėdamas vainiką iškilmingai pagerbė JAV Nežinomo kareivio kapą. Balandžio 18 d. privačią audienciją A. Smetonai suteikė ir sėmės jam bei Lietuvai palinkėjo JAV prezidentas F. D. Roosevelt.

Sovietų Sąjungos okupuotos Lietuvos politinį ryžtą ir tautos dvasią nepasiduoti, kovoti ilgais Šaltojo karo metais reikšmingai palaikė JAV Vyriausybės remiamos radijo stotys „Amerikos balsas“ ir „Laisvoji Europa“, kurios transliavo specialias lietuviškas informacines ir kultūrinės laidas, skleidė tikrą informaciją apie sovietinės valdžios politiką Lietuvoje, lietuvių tautinį, religinį ar dvasinį persekiojimą, morališkai ir politiškai rėmė disidentinį judėjimą sovietinėje Lietuvoje iki pat nepriklausomybės atkūrimo.

Strateginė partnerystė su JAV tapo Lietuvos užsienio politikos prioritetu ir saugumo garantu. JAV politinė parama tapo esmine galimybe Lietuvai, Latvijai ir Estijai 2004 m. tapti NATO narėmis. Šiuo metu su JAV stiprinamas transatlantinis bendradarbiavimas, plėtojami politiniai, gynybiniai, ekonominiai, kultūriniai ir socialiniai ryšiai.

Parodą galima apžiūrėti ir internete svetainėje www.sumnerwellesparoda80.lt

Prezidento apdovanojimai

Atkelta iš 2 psl.

Palaikymą „Didžiojo šeimų gynimo maršo“ dalyviams reiškusiai Prezidentūrai buvo naivu nesitikėti neigiamos visuomenės reakcijos, mano Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen.

„Būtent tas veiksmas, patarėjo [Povilo Mačiulio] bendravimas su teisiemais asmenimis – taip, tai yra toks veiksmas, dėl kurio nesitikėti reakci-

nalus“, – rašoma dokumente.

Organizacijų nuomone, nepakankamas dėmesys žmogaus teisėms Lietuvoje daro neigiamą poveikį šalies įvaizdžiui, emigracijos mastams, ekonominiam konkurencingumui, galimybei išlaikyti ir pritraukti talentus bei investicijas.

Kreipimąsi pasirašiusios organizacijos prezidentui siūlo savo pagalbą ir kviečia jį imtis telkiančio lyderio vaidmens, inicijuojant Nacionalinį susitarimą Žmogaus teisių klausimais.

„Global Lithuanian Leaders“ ir profesionalų klubų užsienyje nuomone, ilgus metus aukščiausių šalies vadovų ir institucijų dėmesys žmogaus teisių klausimams buvo pernelyg pasyvus, o pastangos kurti įvairovę skatinantį dialogą viešojoje erdvėje nėra pakankamos. Tai lemia, jog labiausiai pažeidžiamos visuomenės grupės – moterys, LGBTQ+ bendruomenės nariai, migrantai ir kt. Lietuvoje susiduria su nepagrįstais stereotipais, disk-

riminacija, priešišku ir lygių galimybių ribojimais, rašoma pranešime spaudoai.

Kreipimąsi pasirašiusius lyderius neramina tarptautinių organizacijų ataskaitos, kuriose vertinama Lietuvos žmogaus teisių ir lygių galimybių padėtis:

„Lėtas Lietuvos progresas įvairovės ir lygybės klausimais atsispindi Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) lyčių lygybės indekse, kuriame Lietuva užima 22-ą vietą iš 28 galimų, o Lietuvos lyčių lygybės indekso balas (56,3) stipriai atsilieka nuo ES vidurkio (67,9)“, – rašoma dokumente.

Apie ką Prezidentūros kieme su aferistu Antanu Kandrotu šnabzdasi prezidento patarėjas Povilas Mačiulis?

jos, atsako, tikriausiai būtų naivu. Jis visgi nedaro garbės labai svarbiai institucijai. Apskritai kalbant, tokie lyderiai, tokios svarbios institucijos turi labai atsargiai vertinti savo pasisakymus, kruopščiai vertinti ir vengti to, kas iškeltų dar didesnes kibirkštis ar gilintų skirtis tarp įvairių visuomenės grupių“, – sakė V. Čmilytė-Nielsen.

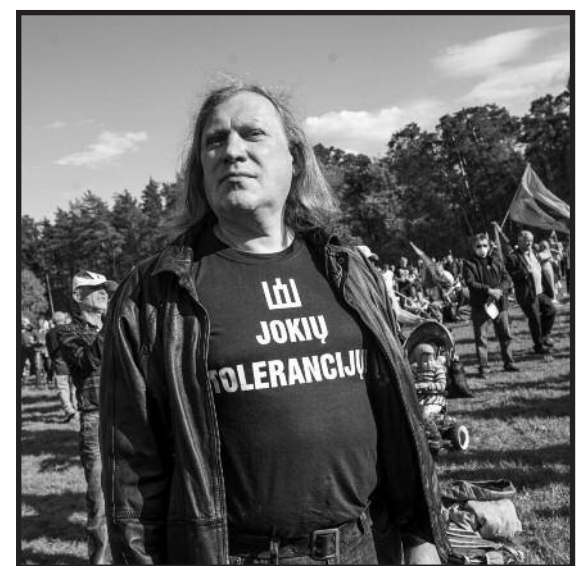
Ji taip pat tvirtino, kad pastaraisiais mėnesiais Prezidentūros reiškiama pozicija daugiau skaldo visuomenę, nei vienija.

Metas keisti lyderystės standartą

Po apdovanojimų ceremonijos laureatai buvo pakviesti diskutuoti su Prezidento komanda, kurios metu aptarti žmogaus teisių klausimai Lietuvoje, Lietuvos švietimo ir mišrių šeimų integracijos Lietuvoje klausimai.

Diskusijos metu daugiau kaip 2 000 tarptautinių Lietuvos profesionalų jungiančio tinklo „Global Lithuanian Leaders“ ir profesionalų klubų užsienyje atstovai įteikė oficialų kreipimąsi į LR Prezidentą, kuriuo jie išreiškė susirūpinimą žmogaus teisių padėtimi Lietuvoje ir pakvietė Lietuvai kelti ambicingesnius, pamatuojamus tikslus, pvz., padėti šaliai iki 2030 metų tapti viena geriausių žmogaus teises užtikrinančių Europos Sąjungos valstybių.

„Kviečiame Jo Ekscelenciją imtis aktyvaus telkiančio vaidmens ir inicijuoti Nacionalinį susitarimą Žmogaus teisių klausimais, įtraukiant politines partijas, valstybines institucijas, savivaldybes, visuomenines organizacijas ir visus, kuriems rūpi Lietuvos ateitis, ir kartu nueiti kelią nuo skirtingų nuomonių iki vieningos vizijos. Mes taip pat esame pasiruošę skirti savo jėgas ir žinias bei sutelkti geriausias pasaulio patirtis sukaupusius tarptautinius Lietuvos profesio-

Kontraversiškai vertinamo „Šeimų maršo“ dalyvis.

Lyderiai atkreipia G. Nausėdos dėmesį, jog Lietuvos indeksas yra žemesnis už ES vidurkį net penkiose iš šešių indekso sričių.

Kreipimosi kopija su kvietimu prisidėti sprendžiant žmogaus teisių problemas išsiųsta premjerei Ingridai Šimonytei, Seimo pirmininkei Viktorijai Čmilytei-Nielsen, Ekonomikos ir Inovacijų ministrei Aušrinei Armonaitei, Socialinės apsaugos ir darbo ministrei Monikai Navickienei, Seimo Žmogaus Teisių komiteto pirmininkui Tomui Vytautui Raskevičiui, kitiems politikams ir susijusioms institucijoms.

Aliaskoje pasakoja apie Lietuvą

Atkelta iš 4 psl.

Ryškiai geltoname namelyje, virš kurio plevėsuoja geltona-žalia-raudona vėliava, išsikūręs ir Lietuvos Respublikos garbės konsulas. Mūsų adresas: 18042 Amonson Road, Chugiak, AK 99567.

Muziejui įkurti reikia žinių. Kur jų sėmėtės? Kas Jums padėjo, paskatino Jus įkurti muziejų?

Į kokius kraštus bekeliučiau, kokiose šalyse nebūčiau, visada aplankau ten esančius muziejus. Tie apsilankymai leido man sukurti pirminį vaizdą, kaip muziejus turi atrodyti.

Anchorage veikia Aliaskos žydų muziejus, kuriame kuratore dirba mano draugė Leslie A. Fried. Kai aš jai pasakiau, jog niekas nenorės eiti į muziejų, išsikūrusį ant Chugiak kalno šlaito, ji mane patikino, kad turistai būtent ir mėgsta neįprastas vietas.

Šis padėrinimas mane paskatino žengti savo svajonės keliu. 2020 m. rugsėjį, dar tik pradėjus dirbti muziejaus įkūrimo darbus, L. Leslie atvyko pas mane, ir kai aš jai pasakiau, kad savo muziejuje turėsiu skyrelį, skirtą holokaustui Lietuvoje, ji nuorodą apie mūsų mažą lietuvišką muziejų įkėlė į savo muziejaus svetainę.

Ekspozicija pasakoja skaudžią Lietuvos istoriją.

Kuo turtingas lietuviško paveldo muziejus?

Turiu draugę Vilniuje, Vitą Babičienę. Sutikau Vitą su jos austomis juostomis Santa Fe liaudies meno festivalyje 2004 metais. Šio festivalio metu aš buvau jos ir kalvio Evaldo Kapčiaus, kuris yra tikras nacionalinis Lietuvos turtas, vertėja. Abu šie menininkai padovanojo savo darbų muziejui. Vitos austos juostos reprezentuoja 5 Lietuvos regionus, o Evaldo kalvystės darbai – senąją Lietuvos kalvystę.

Kuriant muziejų, ženkliai vietą užėmė būtent austos juostos. Vienos jų – Vitos, kitos – iš mano tėvų namų, iš tetų.

Ar manote, kad jūsų įkurtas muziejus taps ir lietuviškos kultūros centru? Jei taip, ką ketinate nuveikti, kokius kultūrinius projektus planuojate įgyvendinti?

Neturiu didelių ambicijų, kad muziejus taptų lietuviškos kultūros cent-

ru. Aš tik noriu, kad informacija apie Lietuvą būtų prieinama visiems. Besilankančių muziejuje žmonių užduoti klausimai padeda man semtis idėjų naujiems darbams, skatina mane daugiau domėtis istorija ir naujienomis.

Klausimų būna įvairiausių. Štai kartą mažas berniukas manęs paklausė, ar yra Lietuvoje pilių? Ir aš pagalvojau, kad būtų gražu surengti parodą apie pilis. Tačiau turiu tik Trakų pilies nuotraukas, Kauno pilies (kuri šiuo metu jau restauruota) griuvėsių ofortus. Tačiau ir tada, kai pavyzdžiui rodydama nuotraukas, pasakoju žmonėms, kad ant Trakų pilies laiptų Kęstučio mylima žmona Birutė nešė ant rankų kūdikėlį Vytautą, klausytojai, ypač moterys, susijaudina, kartais net ašaros akyse pasirodo. Tai rodo, kad žmonėms Lietuvos istorija įdomi.

Kitas lankytojas paklausė apie Lietuvą ir Hansa sąjungą (buvusi šiaurės Vokietijos, Prūsijos ir Livonijos miestų prekybinė ir politinė sąjunga. 1445 m. Kaune įkurta Hanzos pirklių kontora visa šimtmetį buvo svarbiausia bazė bei prekių pervežimo punktas Lietuvoje – L. A.).

Tai įdomi istorija, kuri ir mane sudomino. Žiūrėdama puikų Vėjo Gab-

rieliaus Liulevičiaus sukurta serialą „A History of Eastern Europe“, sužinojau, kad avialinijų bendrovė „Lufthansa“ iš tikrųjų pavadinta Hansa sąjungos vardu (Luft – skrydis ir Hansa). Įdomi praeities sankirta su dabartimi.

O kur dar poezija? Manau, kad nuostabios Lietuvos poetės moterys mielai prisidėtų ruošiant tokį renginį.

Kaip jūsų šeima įsitraukusi į lietuvišką veiklą? Ar padeda jums, palaiko jus? Kaip mėgstate leisti laisvalaikį, jei išvis jo turite?

Šeima pritaria mano muziejinei veiklai, o mano vaikaičiams, kurių gyslomis teka ketvirtis lietuviško kraujo, mano veikla įdomi. Tačiau daugiausia tai – mano darbas. Jie visi labai užsiėmė savo gyvenimu ir veikla. O aš esu pensininkė, tad turiu laiko apmąstymams ir darbui.

Laisvalaikiu skaitau, žaidžiu tenisą, dalyvauju poezijos skaitymuose (Poetry Parley), bendrauju su draugais

MANO VIRTUVĖ

Šamo kepsniai su bulvytėmis ir šparagais

Tikri vasariški pietūs – paprasta, greita, skanu!

Reikės:

400 g (apie 1 sv) šamo (catfish) filė
1 citrinos
150 g (5,3 oz) šparagų
6–8 mažų šviežių bulvyčių
3 šaukštų aliejaus
druskos, pipirų, mėgstamų prieskonių

Padažui:

4 šaukštų graikiško jogurto
1 šaukšto kaparėlių (capers)
1 šaukšto smulkintų petražolių ir krapų
1 šaukšto citrinų sulčių

Bulvytes išvirti pasūdytame vandenyje (turi būti gerai išvirusios, bet ne pervirusios).

Orkaitę iš anksto įkaitinti iki 200 C (400 F). Skardą iškloti kepimo popieriumi.

Išvirtas ir nusausintas bulvytes sudėti ant skardos ir puodelio ar stiklinės dugnu nestipriai „sutraiškyti“, kad truputį susiplotų.

Pabarstyti prieskoniais, apšlakstyti aliejumi ir kepti orkaitėje apie 20 minučių.

Šamo filė pabarstyti druska, pipirais. Citriną perpjauti pusiau. Vieną pusę supjaustyti griežinėliais, o iš kitos išspausti sultis.

Žuvies gabalėlius apkepti grilio keptuvėje iš abiejų pusių – po 2 minutes. Šalia iš abiejų pusių apkepti citrinų griežinėlius bei šparagus.

Pagaminti padažą, sumaišant jogurtą su kaparėliais, žalumynais ir citrinos sultimis. Sudėti padažą atskiromis porcijomis į mažus dubėlius.

Kepsnius pateikti su bulvytėmis ir šparagais, papuošus apkeptomis citrinų skiltelėmis. Šalia padėti indelį su padažu.

Mango užkandis

Reikės:

2 prinokusių mango vaisių
3 žaliųjų citrinų
2 čili pipiriukų – raudono ir žalio pundelio susmulkintos kalendros (cilantro)
1/4 arb. šaukštelio aštrios raudonos paprikos
druskos
kukurūzų traškučių

Mango pjauti pusiau, išimti kaulą. Kiekvienos pusės minkštumą peiliu supjaustyti „langeliais“ ir išimti šaukštu – gausis kvadratiniai gabaliukai.

Nutarkuoti žaliųjų citrinų vaisių žievele, išspausti sultis. Sumaišyti su mango gabalėliais. Raudoną ir žalią pipiriukus supjaustyti žiedeliais ir užberti ant mango. Pridėti šiek tiek druskos ir paprikos. Išmaišyti ir valandai padėti į šaldytuvą.

Prieš patiekiant pabarstyti smulkinta kalendra, išmaišyti. Patiekti su kukurūzų traškučiais.

Pastaba. Šis mango padažas bus ir puikus priedas prie grilyje keptos žuvies – lašišos.

Skanaus!

Jūsų Indrė

ir naujais pažįstamais. Štai ir liepos 21 d. dalyvavau skaitymuose ir skaičiau Stanley Kunitz (kurio mama buvo kurnietė) eilėraštį „Prieblanda“ („Twilight“). Tai – man mielas užsiėmimas.

Birželio mėnesį į Aliaską buvo atvykusi rašytoja Laima Vincė ir Anchorage literatūrinei bendruomenei pristatė knygą apie tragiško likimo poetę Matildą Olkinaitę. Kaip po susitikimo sakė vienas dalyvių, tai buvo „triuškinanti sėkmė“. Ta proga Charlie Sokaitis paruošė reportažą ir parodė per vietinę televiziją. Literatūrinė bendruomenė pamilo Laimą, o ji sakė, kad dar būtinai grįš į Aliaską. Tikiuosi.

Šiomet JAV LB švenčia savo 70-metį. Ko palinkėtumėte jai ir Bendruomenės nariams artėjančių švenčių proga?

Linkiu tęsti savo darbą. Mūsų pirmtakių ir tėvų šalis nusipelnė būti žinoma.

Dėkoju jums už pokalbį ir gražų darbą, garsinant Lietuvą, o skaitytojus, norinčius pamatyti reportažą apie susitikimą su Laima Vince kviečiu apsilankyti:

<https://www.alaskasnewssource.com/video/2021/06/07/found-translation-poems-holocaust-victim-matilda-olkina-it-carry-thanks-laima-vince/>

Asmeninio archyvo ir „Facebook“ nuotraukos

J. Valančiūnas „Grizzlies” – nereikalingas

Vieno geriausių Lietuvos krepšininkų Jono Valančiūno karjera NBA pasisuko į kitą miestą. Lietuvis per mainus atsidurs New Orleans „Pelicans” klube.

Prie J. Valančiūno Memphis „Grizzlies” dar prideda šių metų NBA naujokų biržos 17 ir 51 šaukimus, o gauna Steven Adams bei Eric Bledsoe. Savo ruožtu New Orleans dar atiduoda 10-ąjį ir 40-ąjį šaukimus bei garantuotą 2022 metų „Top-10” šaukimą.

ESPN analitikai mano, kad J. Valančiūnas yra kur kas geresnis partneris „Pelicans” žvaigždei Zioi Williamson nei S. Adams. Lietuvis žymiai pagerino taiklumą iš vidutinių nuotolių, o tai naudinga išplečiant žaidimą aikštėje.

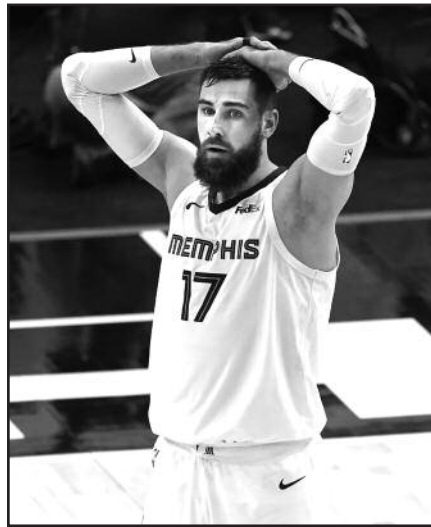
J. Valančiūną ir „Grizzlies” dar siejo vienerių metų sutartis ir 14 mln. JAV dolerių prievolė. Lietuvis praėjusį sezoną demonstravo geriausią krepšinių per savo karjerą, rinkdamas 17 taškų ir 12,5 atkovoto kamuolio. Tai yra milžiniška netektis Memphis klubui, kurios S. Adams neužlopys.

Pastebima, kad J. Valančiūnas tikriausiai bet koku atveju kitą vasarą būtų atsiveikinęs su „Grizzlies”, mat jam reikėtų pasirašyti naują sutartį, kuri šiam klubui būtų finansiškai skausminga.

„Pelicans” praėjusiam sezone per

72 susitikimus iškovojo 31 pergalę ir Vakarų konferencijoje užėmė vienuoliką vietą. „Pelican” trejus metus paeiliui negali patekti į NBA atkrintamasias, tačiau šios vasaros sprendimai klubą ten gali sugražinti jau per artimiausią sezoną.

New Orleans praeityje yra žaidę trys lietuviai: vos 7 dvikovas sužaidęs Arvydas Macijauskas (2005–2006 m.), Darius Songaila (2009–2010 m.) ir Donatas Motiejūnas (2017 m.).

Iškeistas į New Orleans „Pelicans” J. Valančiūnas tapo ketvirtuoju lietuviu, rungtyniaujančiu šioje komandoje.

OLIMPINĖ MOZAIKA

Lietuviškų šaknų turinti kanadietė sukūrė stebuklą

Moterų dziudo varžybose Tokijuje kovojusi lietuviškų šaknų turinti kanadietė Jessica Klimkait padarė tai, ko nė karto nepavyko nė vienai Kanados dziudo meistrei. Šių metų pasaulio čempionė svorio kategorijoje iki 57 kg sugebėjo laimėti olimpinį bronzos apdovanojimą.

J. Klimkait senelis iš mamos pusės persikėlė iš Lietuvos į Kanadą. Sportininkės mama turi ir slovaikiškų šaknų.

Kovoje dėl trečiosios vietos 24 metų kanadietė įveikė slovenę Kaja Kajzer ir tapo pirmąja kanadiete, kuri dziudo varžybose pasidabino medaliu. Tai buvo jau ketvirtasis Kanados apdovanojimas Tokijuje.

Lietuvių kilmės kanadietė Jessica Klimkait tapo pirmąja Kanados dziudo meistre savo šaliai laimėjusi olimpinį medalį.

„Vaikų darželis”: ant pakylos – trylikmetės

Tokijas galėjo pasirinkti keturias naujas rungtis savo olimpiadai ir japonai vieną iš jų įvardijo riedlenčių sportą. Liepos 26 d. naujoje rungtyje buvo fiksuotas savotiškas rekordas – amžiaus rekordas.

Moterų gatvės riedlenčių rungtyje aukso medalį iškovojo 13-metė japonė Momiji Nishiya, kuri per septynis startus surinko 15,26 balo. Antrąją vietą iškovojo brazilė Rayssa Leal, kuri surinko 14,64 balo, ir kuriai taip pat – tik 13 metų. Bronzą laimėjusi šeimininkė japonė Funa Nakayama (14,49) atrodė kai suaugusi mergina – jai jau 16-ka.

Čempionei pirmadienį buvo 13 metų ir 360 dienų – ji tapo ketvirta jau-

niausia olimpine čempione per jų istoriją. Jaunesne už ją buvo tik amerikietė Marjorie Gestring, kuri 1936-aisiais Berlyne vykusiose žaidynėse laimėjo auksą šuolių ir vandenį varžybose būdama 13 metų ir 268 dienų.

Ant pakylos – trylikmetės japonė M. Nishiya (d.) ir brazilė R. Leal.

A † A REGINA IDALIJA PANARIENĖ ABRAITYTĖ

Mirė š. m. birželio 19 d. Oak Lawn, IL.

Gimė 1947 m. rugsėjo 6 d. Wurzburg, Vokietijoje.

Gyveno Oak Lawn, Illinois, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Nuliūdę liko: vyras Viktoras; sūnus Andrius su žmona Lisa; duktė Lisa Augustyn su vyru Dan; anūikai Ian ir Angelina; brolis Jonas; vyro brolis Raymond Panaras su žmona Daiva ir kiti giminės.

Velionė bus pašarvota šeštadienį, liepos 31 d., 10:30 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke, kurioje 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse. Laidotuvių apeigos privačios.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime.

Vietoje gėlių šeima prašo aukoti St. Jude Children's Hospital (www.stjude.org) arba Project Pooch (www.pooch.org)

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A ELENA ŽYMANTAITĖ RAČKAUSKIENĖ

Po ilgos ligos mirė liepos 22 d., sulaukusi 87 metų.

Gimė 1933 m. spalio 27 d. Klaipėdoje, Lietuvoje.

Gyveno Naperville, IL, anksčiau Lockporte ir Cicero, IL.

Nuliūdę liko: sūnus Andrius; duktė Viktorija Bednarcik su vyru Thomas, anūikai Rachel ir Christopher; dukterėčios – Dawn Moeller su vyru Michael ir Cynthia Firtik bei daug kitų giminių.

A. a. Elena buvo a. a. Antano žmona.

Po Antrojo pasaulinio karo imigravo į Ameriką ir su vyru Antanu apsigyveno Cicero miestelyje.

Elena buvo aktyvi Cicero Šv. Antano parapijos, o vėliau – Pal. Jurgio Matulaičio misijos Lemonte narė. Daug metų dalyvavo lietuvių organizacijų ir kultūrinėje veikloje – priklausė dramos grupei, Lietuvių meno ansamblui „Dainava”, giedojo bažnyntiniuose choruose.

Jos gero būdo ir maloningumo pasiges visi – draugai, artimieji ir tie, kurie ją prižiūrėjo paskutiniais gyvenimo metais. Elena palieka meilės ir nuoširdumo dvasią visiems, kurie ją pažinojo.

Laidotuvės privačios.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti velionę savo maldose.

Vietoje gėlių šeima prašo aukoti St. Patrick's Residence, 1400 Brookdale Road, Naperville, IL 60563 arba www.stpatrickresidence.org

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

Miela Danute,

užuoja Tau ir dukroms, DALIAI ir VILIJAI bei jų šeimoms, mirus a. a. VIKTORUI BILAIŠIUI.
Liūdžiu kartu.

Marytė Černiūtė

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

KILIMAI PIEVOJE

Anykščiuose jau keliolika metų iš eilės vyksta tradicinis floristinių, iš augalų sukurtų kilimų, konkursas. Šiais metais konkurso dalyviai ir vėl papuošė miestą. Floristinių kilimų kūrėjai, tikriausiai, išgirdo Antano Barausko žodžius:

„Ir visoki žiedeliai taip tarp savęs pinas,
Kad iš tolo tik regis gražus margumynas.“

Parengta pagal FB

Justo Šilino nuotraukos

Kaip sukurti laimingą šeimą?

Svarbiausia yra sutuoktiniams prisitaikyti vienas prie kito.

„Meilė nugali viską!

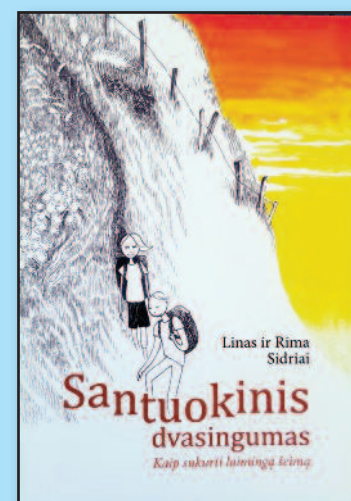
Svarbu išlaikyti romantiškus santykius!“

Ši praktiška, informatyvi knyga, parašyta iš katalikiškos perspektyvos, svarbi galvojantiems apie santuoką, besiruošiantiems jai ar jau susituokusiems. „Ilgalaikė laiminga santuoka nėra neįmanoma svajonė, bet nuostabi kelionė...“

Knygos kaina – 13 dol.

Teiraukitės „Draugo“ tel. 773-585-9500

arba el. paštu: skelbimai@draugas.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nušimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com

Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Investiciniai fondai • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

www.draugas.org

ČIKAGOS LITUANISTINĖ MOKYKLA

KVIEČIAME REGISTRUOTIS 2021-2022 M.M.

Čikagos lituanistinėje mokykloje mokosi vaikai nuo 3 metų iki 10 klasės.

Pamokos vyksta šeštadieniais nuo 9 val. r. iki 1 val. p. p.

Veikia ir tėvų/vaikų klubas „Žiogelis“ (vaikučiams iki 3 metų).

Po pamokų kviečiame į Pamokų ruošimo klubą!

Čikagos lituanistinė mokykla, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636

Visais klausimais teiraukitės tel. 630-613-0343 arba direktore@clm.lt

Mokinių registracijos formą rasite mokyklos internetinėje svetainėje

<http://www.clm>

MABENKA RESTAURANT & BANQUETS

Chicago's Finest Polish & Lithuanian Cuisine
Pick-up - Catering - Delivery

Large menu! Large portions! - Great food! Great service!
Cepelinai (potato/meat dumplings), Kugelis (potato pudding).

FAMOUS - BEST IN TOWN – PANCAKES

Potato Pancakes, Apple Pancakes, Crepes, Cheese Blintzes, Wheat Cakes, Short Stack, Chocolate Chip

Family owned & operated - Since 1990

7844 S Cicero Ave., Burbank, IL – 708-423-7679

- jgalica@gmail.com – www.mabenka.com

ATLANTIC ExpressCorp.

SIUNTINIAI Į VISĄ
EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija

Greičiausi
pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
šalis, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaiškų Užveža
6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

